

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 6/10 2005 om det nordiske samarbejde.

(Redegørelse nr. R 2).

Ministeren for nordisk samarbejde (Connie Hedegaard):

INDLEDNING

Det forløbne år har, set med danske øjne, været et ganske særligt år for det nordiske samarbejde. Ved årsskiftet overtog Danmark formandskabet for Nordisk Ministerråd fra Island og dermed muligheden for at kunne præge den nordiske dagsorden og sætte fokus på en række mærkesager. Foruden arbejdet med implementeringen af formandskabsprogrammet har vi fra dansk side især arbejdet for at igangsætte reformer af det nordiske samarbejde på flere centrale områder.

Udgangspunktet for det danske formandskab har været erkendelsen af, at vi lever i en globaliseret tid med store forandringer i Europa og i verden. Det kræver, at vi er indstillet på løbende at tilpasse det nordiske samarbejde til de forandringer, som sker omkring os. Omstilling kræver prioritering, og det skal vi være klar til. Det nordiske samarbejde skal gøre os i stand til sammen at stå stærkere overfor globaliseringen – både den økonomiske og den politiske.

Som statsministeren fremhævede ved Nordisk Råds 56. session i Stockholm den 1. november 2004 i forbindelse med fremlæggelsen af Danmarks formandskabsprogram for Nordisk Ministerråd for 2005, kan globaliseringen betragtes som en trussel eller en mulighed. Når det blæser op til storm, kan man enten opstille læhegn eller bygge vindmøller. I Norden har vi traditionelt været gode til at bygge vindmøller. Det er i denne ånd, de nordiske lande sammen må tackle globaliseringen.

Den danske regering støtter helhjertet op om det samarbejde, som foregår inden for rammerne af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Denne redegørelse viser, at regeringen i 2005 som formand for Nordisk Ministerråd har ført en aktiv politik inden for det nordiske samarbejde og på mange afgørende områder har bidraget til at føre samarbejdet fremad.

DANMARKS FORMANDSKAB FOR NORDISK MINISTERRÅD

Formandskabet for Nordisk Ministerråd varetages på skift af de nordiske lande. I 2005 har Danmark formandskabet for Nordisk Ministerråd.

Regeringen fremlagde i oktober 2004 sit formandskabsprogram for Nordisk Ministerråd »Norden i en ny tid: Viden, dynamik og samarbejde«.

Temaet henviser til nødvendigheden af, at det nordiske samarbejde er dynamisk og tager de udfordringer op, som følger af globaliseringen.

I formandskabsprogrammet stilles skarpt på områder, hvor der er en klar nordisk nytte af det nordiske samarbejde, og Danmark ønsker i den forbindelse at understrege vigtigheden af nordisk samarbejde om livslang læring, innovation og udvikling af samarbejdet mellem forskning og erhvervsliv. Et nordisk samarbejde på disse områder er nyttigt, fordi de nordiske lande sammen kan mere end hver for sig.

Det afgørende for det nordiske samarbejdes fremtid er også, at det til stadighed er drevet af viljen til forandring, har politikernes og offentlighedens interesse og sidst men ikke mindst er i stand til at

give politiske resultater til gavn for borgerne i de nordiske lande.

Der er tre overordnede og tværgående temaer for formandskabsprogrammet:

- Viden og innovation
- Norden uden grænser
- Effektivitet i det nordiske samarbejde

Overskriften »Viden og innovation« henviser til, at Danmark finder det vigtigt, at det nordiske samarbejde anvendes til at gøre de nordiske lande stærkere og mere konkurrencedygtige internationalt inden for forskning og innovation.

Formandskabet har ønsket at arbejde for at konsolidere de nordiske videnssamfund i en globaliseret verden og styrke vort samarbejde om innovation og forskning. Der er derfor i 2005 blevet lagt særlig vægt på anbefalingerne i hvidbogen om forskning og innovation og gennemførelse af det innovationspolitiske samarbejdsprogram.

Overskriften »Norden uden grænser« henviser til, at der desværre fortsat eksisterer mange barrierer for et mere integreret Norden både for nordiske statsborgere og for erhvervslivet. Formandskabet har derfor i samarbejde med den særlige repræsentant og tidligere statsminister Poul Schlüter fremskyndet arbejdet med fjernelse af grænsehindringer i Norden og Østersøregionen og tillige inddraget bekæmpelsen af grænsehindringer for små og mellemstore virksomheder som et særligt fokusområde.

Dette skyldes, at de nordiske lande eksporterer og importerer flere varer og tjenesteydelser fra hinanden end fra noget andet sted. Selvom det indre marked i EU også fungerer i Norden i kraft af Islands og Norges medlemskab af EØS, er der fortsat mange grænser i Norden, der stiller sig i vejen for navnlig små og mellemstore virksomheder. Norden som hjemmemarked skal understøttes ved en fokuseret indsats for at mindske grænsehindringer for disse virksomheder.

Hvad angår nærområdet, vil dette samarbejde i 2005 blive forskudt mod det nordvestlige Rusland inklusive Kaliningrad, mens det for Estlands, Letlands og Litauens vedkommende er gået i retning af et normalt myndighedssamarbejde d.v.s. samarbejde på lige fod, også hvad angår f.eks. finansiering. Danmark har som formand lagt vægt på, at indsatsen i det nordvestlige Rusland fokuseres på områder, hvor Nordisk Ministerråd har ekspertisen.

Sidst men ikke mindst har formandskabet valgt at fokusere stærkt på effektiviteten i det nordiske samarbejde. Vi har f.eks. flere ministerråd i Nordisk Ministerråd end i EU. Det er vigtigt, at det nordiske samarbejde følger med tiden og stadigvæk fremstår som relevant og tidssvarende. Regeringen har derfor taget initiativ til et serviceeftersyn.

De nordiske samarbejdsministre har analyseret Nordisk Ministerråds struktur og udarbejdet en overordnet plan for effektivisering og fokusering af det formelle nordiske samarbejde. Antallet af ministerråd reduceres bl.a. fra 18 til 11.

Moderniseringen er iværksat for at gøre samarbejdet så konkret og så politisk relevant som muligt. Både for samarbejdets skyld og for de skatteydere, som betaler for det. Det nordiske samarbejde skal ikke sættes på automatpilot. Der skal hele tiden være politisk substans og nordisk nytte bag det vi arbejder med. Dette er ikke udtryk for en nedprioritering af det nordiske samarbejde. Snarere tværtimod.

Det er også vigtigt at fremhæve, at reduktionen i antallet af formelle ministerråd ikke må reducere de selvstyrende områders muligheder for deltagelse og indflydelse på samarbejdet. Det gælder også muligheden for at tilslutte sig fællesnordiske beslutninger. De selvstyrende områder skal – i samme omfang som hidtil – inviteres til at deltage i uformelt nordisk samarbejde.

Nordisk Ministerråds budget omstruktureres også som konsekvens af den nye ministerrådsstruktur. Med udgangspunkt i den fremtidige ministerrådsstruktur skal budgettet så vidt muligt tilgodese ønsket om dynamisk budgetlægning efter formål. Budgetlægningen skal kunne tjene som redskab for politiske prioriteringer. Derfor vil der blive foretaget en revurdering af

budgetprocessen og af budgetteringsprincipper for Nordisk Ministerråd før forberedelse af budgettet for 2007.

Arbejdet med formandskabet er på alle områder i god gænge, og prioriteringerne har bred støtte fra samtlige nordiske lande. Der er allerede opnået en lang række resultater i relation til formandskabsprogrammet. Eksempelvis er der allerede taget et stort skridt i retning af modernisering af strukturerne indenfor kulturområdet og ministerrådet for Fiskeri, Jordbrug, Skovbrug og Levnedsmidler.

Formandskabsprioriteringerne gennemgås mere detaljeret i det følgende.

OVERORDNEDE TEMAER FOR FORMANDSKABET

Viden og innovation

Det har været magtpåliggende for formandskabet at skabe forudsætningerne for et nordisk forsknings- og innovationsmiljø i verdensklasse. Samvirke mellem de nordiske lande skal anvendes til at forstærke mulighederne for at tiltrække EU-forskningsmidler infrastrukturinvesteringer inden for forskning.

Konkret er dette forsøgt opnået gennem tildeling af flere ressourcer til nordisk forsknings- og innovation. I overensstemmelse med formandskabsprogrammet blev der allerede i det fællesnordiske budget i 2005 tildelt flere midler til nordiske spidsforskningsenheder, ligesom der gennem en særlig omprioriteringspulje i budgetforslaget for 2006 vil blive fokuseret særligt på nordisk forskning og innovation.

Et andet tiltag er national indlejring af nordiske forskningsinstitutioner. I sammenhæng hermed skal de fællesnordiske budgetressourcer på området primært anvendes som incitament til, at nationale forskningsinstitutioner og –netværk arbejder med fagområder af fælles nordisk interesse. Som en konsekvens heraf er et betydeligt antal samnordiske institutioner under overførsel til nationale enheder, som er forankret i domicillandets forskningsmiljø. Det gælder bl.a. Nordisk Institut for Søret (NifS), Nordisk Institut for Asienstudier (NIAS), Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK) og snart også Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA).

Endelig er oprettelsen af NordForsk et vigtigt skridt i retning af skabelsen af et nordisk forskningsrum. NordForsk blev etableret som en ny institution fra 1. januar 2005 gennem en sammenlægning af Nordisk Forskningspolitisk Råd og NordFa. NordForsk er det første markante initiativ i forlængelse af rapporten om Noria (Nordic Research and Innovation Area), som har til formål at gøre Norden til en globalt synlig, ledende og attraktiv region for forskning og innovation. NordForsk skal have rollen som den nye centrale organisation for den nordiske forskningssamordning ved at man tager direkte udgangspunkt i de forskningsområder, der er prioriterede i landene.

Den nordiske strategi for bæredygtig udvikling

Den nordiske strategi for bæredygtig udvikling trådte i kraft den 1. januar 2001. Denne strategi blev revideret i løbet af 2004, og den reviderede udgave med mål og indsatser for perioden 2005-2008 trådte i kraft den 1. januar 2005. Den reviderede strategi tager fortsat afsæt i Statsministerdeklarationen for holdbar udvikling fra 1998 og lægger grunden for det tværsektorielle arbejde med holdbar udvikling i Norden og nærområderne. Nogle af strategiens oprindelige mål og indsatser fra perioden 2001-2004 er fortsat aktuelle og er derfor blevet fastholdt i den reviderede udgave. De langsigtede 20-årige målsætninger er fortsat aktuelle og er derfor ikke uændrede.

I revisionsprocessen er der lagt vægt på, at strategien skal bidrage til at styrke og påvirke relevante internationale processer bl.a. i EU, OECD og FN. Der er desuden lagt vægt på at styrke den sociale og økonomiske dimension, således som Nordisk Råd har ønsket. Konkret indeholder

den reviderede strategi et nyt kapitel om bæredygtig produktion og konsumtion. Kapitlet er et bidrag til opfølgningen på implementeringsplanen fra World Summit on Sustainable Development (WSSD) i Johannesburg. Desuden er der tilføjet et nyt kapitel om den sociale dimension med særlig vægt på befolkningsudvikling, sundhed samt uddannelse og forskning.

Den nordiske strategi for bæredygtig udvikling udstikker rammerne for det nationale arbejde. For at sikre en løbende omstilling mod en bæredygtig udvikling kræves det, at der arbejdes på tværs af sektorer og områder. I revisionen er der derfor lagt større vægt på f.eks. sammenhængen mellem miljø og sundhed samt afkobling mellem økonomisk vækst og øget belastning af miljøet.

Det nordiske indikatorsæt for bæredygtig udvikling

Som følge af revisionen af den nordiske strategi for bæredygtig udvikling er der behov for at opdatere det tilhørende indikatorsæt, der stammer fra 2003. Det reviderede indikatorsæt skal belyse og illustrere udviklingen i forhold til strategiens mål og indsats 2005-2008. På den baggrund har samarbejdsministrene på mødet den 1. marts 2005 godkendt, at der nedsættes en ad hoc tværsektoriel arbejdsgruppe vedrørende indikatorer med repræsentanter for de relevante fagministerområder (henholdsvis energipolitik, fiskeri, jord- og skovbrug, levnedsmidler, miljøspørgsmål, næring, social og sundhed, transportspørgsmål, uddannelse og forskning samt økonomi- og finanspolitik).

Målet med indikatorrevisionen er at fokusere, effektivisere og målrette det nordiske indikatorsæt, sådan at det samlede sæt i højere grad afspejler det nordiske arbejde for bæredygtig udvikling på en overskuelig, spændende og formidlingsvenlig måde.

De fleste indikatorer vil fortsat være relevante og skal blot opdateres med de nyeste data og suppleres med en beskrivende tekst, der redegør for indikatorens udvikling i forhold til strategiens målsætninger. For andre områder – eksempelvis de nye kapitler om bæredygtig produktion og konsumtion samt den sociale dimension – vil der være behov for at udvælge nye indikatorer.

Siden 2003 har Nordisk Ministerråd støttet udvikling af nye indikatorer på nogle af sektorernes områder. Det nordiske indikatorsæt kan således indeholde særlige, nye nordiske indikatorer og skabe præcedens på områder, hvor der endnu ikke er enighed internationalt.

De nordiske indikatorer er en vigtig del af arbejdet med strategien for bæredygtig udvikling, og er nyttige redskaber til at:

- Fortælle borgerne, hvorvidt Norden bevæger sig i retning af bæredygtig udvikling.
- Overvåge gennemførelse af konkrete mål og indsats, som fremgår af strategien.
- Skabe mulighed for internationale sammenligninger (benchmarking).

Norden uden grænser

Bekæmpelse af grænsehindringer

Grænsehindringer i Norden skal reduceres og helst helt bortfalde. Den store indsats, som er blevet udført af samarbejdsministrenes særlige repræsentant Poul Schlüter, er blevet videreført med høj prioritet under det danske formandskab. Der tegner sig allerede nu en række konkrete fremskridt:

Lancering af en fælles nordisk skatteportal: Skattereglerne mellem de nordiske lande er ganske forskellige og ofte meget komplicerede, derfor er informationen om de nordiske landes forskellige regler på skatteområdet nu blevet styrket på en enkelt og brugervenlig måde. Via en fælles nordisk skatteportal kan den enkelte borger, der har behov for kontakt med flere nordiske landes skattemyndigheder, stille spørgsmål og få et samlet svar. Lancering af den nordiske skatteportal fandt sted i forbindelse med de nordiske finansministres møde 20. maj 2005, hvor portalen blev vist i praksis.

Det er helt unikt, at en borger, der har behov for kontakt med flere nordiske landes skattemyndigheder, kan stille spørgsmål via skatteportalen og få ét svar fra det nordiske

skattekontor. Skatteportalen er en integreret del af den nordiske informationstjeneste Hallo Norden, og skatteportalen kan nås via www.hallonorden.org. Al information vil desuden være tilgængeligt på alle de nordiske sprog samt på engelsk.

Samarbejde mellem Nordisk Ministerråd og Østersørådet om fjernelse af grænsehindre: Formandskabet undersøger i samarbejde med Østersørådet mulighederne for et samarbejde om fjernelse af grænsehindre særligt for erhvervsvirksomheder i Østersø-regionen. Formandskabet har fået en positiv tilbagemelding, og det er vores vurdering, at der er grobund for nærmere samarbejde.

Bornholms grænsehindre: Et område der har været særligt i fokus, er transitproblemer til og fra Bornholm via Sydsverige. Bornholmerne er i en ganske særlig situation, når de skal rejse indenlands, det vil sige mellem de forskellige landsdele i Danmark. Hvis det skal gå hurtigt, må de rejse via Sverige. Her bliver de ramt af en del besværligheder: grænsekontrol i Ystad, begrænsninger i at medtage den medicin, som man plejer at bruge, hvis den indeholder bestemte stoffer, samt krav om hyppige vaccinationer af hunde og katte. Selv medtagning af fødevarer har givet problemer.

Der er løsninger på vej på de fleste af disse problemer. Fra den 15. juni 2005 er det blevet muligt for transitrejsende at medbringe *kæledyr* til og fra Bornholm uanset om man rejser med bil, bus eller tog. Dog fastholdes det svenske krav om ormebehandling af dyr i transit stadigvæk. I praksis betyder det, at dyret inden for 10 dage før indrejse i Sverige (både til og fra Bornholm) skal være behandlet mod bændelorm, hvilket enten skal fremgå af hundens eller kattens »pas« eller af en blanket. Fra de danske fødevarermyndigheders side arbejdes der i øjeblikket på at få det svenske krav om ormebehandling af katte fjernet.

Medbringelse af *jagt og konkurrencevåben* i transit til og fra Bornholm formodes at blive mulig fra foråret 2006, da en svensk lovændring forventes vedtaget i begyndelse af næste år.

Også danskere, der har brug for at tage medicin med på rejsen, får det nemmere. Førhen har de nordiske lande været uenige om, hvilke medicyntyper, der måtte bringes over grænserne i Norden. Men nu har Sverige accepteret Danmarks forslag om en fælles nordisk praksis, der blandt andet indebærer et såkaldt »pillepas«. Det er en liste over, hvilke euforiserende stoffer der må bringes over grænserne, når de er indeholdt i et lægemiddel. De svenske myndigheder har stillet i udsigt, at de nye regler om medicin vil være gennemført inden årets udgang.

Der er en løbende dialog mellem ministeren for nordisk samarbejde og de svenske myndigheder og relevante interesseorganisationer med henblik på at få løst transitproblemerne. Der er bl.a. kontakter til det grænseregionale samarbejde mellem det sydøstlige Skåne og Bornholm (SÖSK/Bornholm-samarbejdet).

Internordisk jobformidling på Internettet: Et yderligere tiltag er udbygningen af de nordiske landes jobformidlinger på Internettet, så man f.eks. let kan få information om ledige stillinger i en tilstødende region. Status er, at et pilotprojekt vedr. Øresundsregionen vil blive lanceret i efteråret 2005.

Overførsel af elektronisk data på telemedicinområdet i Norden: Danmark har fremsat forslag om etablering af et fælles nordisk samarbejdsforum for telemedicin. Dette skal blandt andet udrede, hvilke barrierer der er for overførsel af elektronisk data mellem landene. Det konkrete arbejde ventes at kunne starte i efteråret 2005.

Revision af den nordiske sprogkonvention: Der skal foretages en juridisk udredning, hvor der tages stilling til henholdsvis om og hvordan: 1) Konventionen ændres på områder, der anses for forældede, 2) Konventionen skal have en gennemrevision, og 3) Konventionen ophæves og erstattes af en deklaration og indarbejdes i den nordiske sprogpolitik.

Endvidere skal der tages stilling til, hvorvidt tegnsprog også skal inkluderes.

Lovkvalitet: Af Justitsministeriets lov kvalitetsvejledning, der blev udsendt i foråret 2005, fremgår

det, at hvis et lovforslag har særlige konsekvenser i forhold til de øvrige nordiske lande, bør der redegøres nærmere for dette i bemærkningerne. I Vejledning om Lovkvalitet side 24 står følgende:

»Et lovforslag kan endvidere have betydning for det nordiske samarbejde. I så fald bør der i lovforslagets bemærkninger i relevant omfang henvises til de øvrige nordiske landes lovgivning mv. på området. Hvis et lovforslag har særlige konsekvenser i forhold til de øvrige nordiske lande, herunder i forhold til den fri bevægelighed mellem de nordiske lande, bør der endvidere redegøres nærmere for dette i bemærkningerne.«

Ved at tænke det nordiske samarbejde ind i lovarbejdet er det målet at hindre nye grænsehindre i at opstå mellem de nordiske lande.

Styrket overvågning af konkrete grænsehindre i de nordiske lande: De danske ambassader i de nordiske lande er af Udenrigsministeriet blevet anmodet om løbende at indberette om rapporter og information om konkrete grænsehindre i opholdslandet med henblik på at kunne få løst disse problemer hurtigst muligt.

Fælles implementering af EU-direktiver: Formandskabet har særlig rettet opmærksomheden mod de muligheder, der er for en mere koordineret gennemførelse af EU-direktiver, som har betydning for borgere og virksomheder. Gennem en koordination i nordisk regi vedr. gennemførelsen af væsentlige direktiver, tilstræber man at reducere risikoen for, at en uensartet implementering efterfølgende skaber utilsigtede grænsehindre til skade for virksomheder og borgere. Hvad angår styrket nordisk koordinering i implementering af EU-direktiver såvel mellem de nordiske lande som internt mellem de danske ministerier, kan det konstateres efter en række møder, at der allerede finder en høj grad af koordinering sted. I lyset af, at koordinering finder sted såvel i det uformelle som i det formelle samarbejde anses det ikke for hensigtsmæssigt at iværksætte yderligere formelle strukturer for dette samarbejde. Ministeren for nordisk samarbejde har derfor opfordret sine danske kolleger til, at den gensidige erfaringsudveksling fortsætter mellem de nordiske ministerier. Hertil anføres, at dette vil bidrage til at indtænke den nordiske dimension ved EU-direktiver, således at yderligere grænsehindre undgås. De øvrige nordiske samarbejdsministre er underrettet om det danske initiativ og vil formentlig overveje lignende tiltag.

Den islandske navnelovgivning: I Poul Schlüters redegørelse vedrørende fjernelse af grænsehindre i Norden nævnes den islandske navnetradition som et særligt problem.

Patronymikon blev afskaffet i Danmark ved Dåbsforordningen af 1828. En genindførelse af ordningen skal ske ved en navnelovsændring. Islændinge der bor *midlertidigt* i Danmark har i forvejen en særordning, hvorefter de kan bruge den islandske navneskik til at navngive deres børn, der fødes i Danmark. En særordning for islændinge, der *bor fast* i Danmark vil være diskriminerende i forhold til alle andre grupper af udlændinge, der ønsker at bruge deres hjemlands navneskik i Danmark.

Med Folketingets godkendelse af den nye navnelov (L27) den 17. juni 2005 respekteres også den islandske navnetradition. Fastboende islændinge kunne ikke før den nye navnelov bruge den islandske navnetradition, som indebærer, at børn som efternavn får en af forældrenes fornavn og tilføje enten et -dottir eller -son. Den nye navnelov træder i kraft den 1. april 2006.

Spørgsmålet om den islandske navnetradition har stået højt på den islandske ønskeliste længe, og den islandske regering har haft rejst spørgsmålet overfor Danmark med jævne mellemrum. Det er derfor positivt, at det er lykkedes at skabe et godt og konkret resultat for de mange islændinge, der bor i Danmark.

Samarbejde med nærområdet – det nordvestlige Rusland og de baltiske stater

Nordisk Ministerråds samarbejde med de baltiske stater er fortsat under udvikling, således at der med udgangspunkt i de af samarbejdsministrenes vedtagne retningslinjer fra december 2004 lægges vægt på myndighedssamarbejde på lige fod. Samarbejdet med de baltiske lande er stadig højt

prioriteret, om end det vil finde sted under andre former i fremtiden. Der er således sket en intensivering i de nordisk-baltiske politiske konsultationer. I forbindelse med møde et i Nordisk Ministerråd for uddannelse og forskning i marts 2004 blev der f.eks. afholdt et fælles møde mellem de nordiske og de baltiske landes undervisnings- og forskningsministre. Konklusionen fra mødet var en godkendelse af hensigtserklæringer for det fremtidige samarbejde, samt beslutning om at nedsætte en nordisk-baltisk kontaktgruppe.

Et andet synligt led i inddragelsen af baltiske parter i nordiske samarbejdsfora blev markeret med aftalen af 11. februar 2004 mellem de nordiske og baltiske landes regeringer om et fremtidigt fælleseje af Nordisk Investeringsbank (NIB) fra årsskiftet 2004/2005. Mens denne aftale var under forberedelse, blev generalsekretæren for Nordisk Ministerråd i oktober 2003 givet i opdrag af statsministrene at undersøge, hvorvidt der på andre områder kunne være grundlag for et nordisk-baltisk samarbejde i samnordiske institutioner. Generalsekretæren for Nordisk Ministerråd har på statsministrenes anmodning i 2004 udført en undersøgelse af, hvorvidt andre samnordiske institutioner kan være egnede for et eventuelt baltisk medlemskab. Konsultationerne med de baltiske lande har vist, at de ikke på nuværende tidspunkt er parate til faste strukturer, men ønsker et mere ad hoc baseret samarbejde. Dette arbejde fortsætter.

Formandskabet lægger vægt på, at indsatsen i det nordvestlige Rusland fokuseres på områder, hvor Nordisk Ministerråd har ekspertisen. Social- og sundhedsområdet, miljø, offentlig forvaltning og retslige spørgsmål anses i den forbindelse for relevante samarbejdsområder. De nordiske samarbejdsministre vedtog et Ruslandsprogram i august 2005, hvor der lægges vægt på aktiviteter til støtte for

- Kundskabsopbyggelse og netværk
- Deltagelse i EU's Partnerskab
- Samarbejde med frivillighedssektoren i det nordvestlige Rusland
- Samarbejde i Barentsregionen

Der er under formandskabet endvidere blevet taget initiativ til at drøfte, hvorvidt der vil kunne findes hensigtsmæssige metoder til inddragelse af tilgrænsende lande, som for eksempel Belarus, i et samarbejde med en særlig vægt på en understøttelse af demokratiudviklingen og grænseregionalt samarbejde. Formandskabet vil således i efteråret 2005 afholde en konference om Belarus i Europa. Konferencen skal bidrage til at skabe et solidt grundlag for formulering af initiativer i regi af Nordisk Ministerråd, som kan understøtte demokratiudviklingen i Belarus. Hensigten er at skabe opmærksomhed i den nordiske befolkning om situationen i Belarus, herunder blandt nordiske politikere og i nordiske medier.

Nordisk Ministerråd er fortsat interesseret i at etablere et informationskontor i Kaliningrad, såfremt de russiske myndigheder åbner mulighed herfor. Det nordiske samarbejde – først og fremmest med det nordvestlige Rusland – kan ses som en integreret del af Nordisk Ministerråds bidrag til mål og handlingsplaner inden for EU's »Nordlige Dimension«. Nordisk Ministerråd tilbyder her en koordinerende indsats i relation til andre aktører bl.a. gennem de nordiske informationskontorer. Der er i de kommende år navnlig behov for at fokusere en øget fællesnordisk indsats i Kaliningrad. Jeg håber derfor, at det snart vil lykkes at åbne informationskontoret i Kaliningrad. Jeg har i den forbindelse skrevet til den russiske udenrigsminister og opfordret til, at de sidste hindringer for åbning af kontoret ryddes af vejen.

Vestnorden i det nordiske samarbejde og det arktiske samarbejde

En analyse af de selvstyrende områder og Vestnorden som nordiske udkantområder i den globaliserede markedsøkonomi vil indgå som opfølgning på det tidligere islandske formandskabs arbejde og redegørelsen om Vestnorden i det nordiske samarbejde, ligesom der vil blive arbejdet for at understøtte det vestnordiske politiske samarbejde samt samarbejdet med Vestnordens naboer.

Formandskabet har iværksat en udredning heraf med henblik på behandling på et samarbejdsministermøde.

Danmark vil under sit formandskab endvidere sætte særlig fokus på det arktiske samarbejde inden for rammerne af Nordisk Ministerråd, herunder på et udvidet samarbejde med Arktisk Råd. Dette er dels sket gennem et øget fokus på Nordisk Ministerråds samarbejde med de regionale organisationer og dels gennem vedtagelsen af et nyt arktisk samarbejdsprogram 2006-08, der vil blive fremlagt som ministerforslag ved Nordisk Råds session i oktober 2005.

Det tidligere færøske landsstyre fremsendte en ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Regeringen støtter de færøske og grønlandske ønsker om en styrket rolle i det nordiske samarbejde.

En fælles position inden for Rigsfællesskabet om spørgsmålet vil styrke muligheden for i samarbejde med de øvrige nordiske lande at nå en tilfredsstillende løsning. Regeringen arbejder derfor på i samarbejde med Færøernes landsstyre og Grønlands landsstyre at udarbejde et positionspapir, som kan bringes op i den nordiske kreds. Forudsat enighed vil disse elementer kunne indeholdes i et politisk protokollat, som undertegnes af de fem nordiske landes regeringer og lederne af selvstyreområderne.

De frivillige organisationers rolle som brobyggere i Norden

Under formandskabet er der blevet lagt vægt på et folkeligt forankret formandskab med aktiv deltagelse af græsrodderne i det nordiske samarbejde. Arbejdet med at sikre en fortsat stærk rolle for de frivillige organisationer i forhold til de officielle nordiske samarbejdsorganer vil blive givet prioritet med respekt for den historiske kendsgerning, at det nordiske samarbejde, i modsætning til hvad der er normalt i internationalt samarbejde, er startet som et folkeligt samarbejde. Bl.a. foreningerne Norden har skabt et usædvanligt stærkt fundament for nordisk samarbejde og samhørighed.

Der er i den forbindelse blev tildelt Foreningen Norden i Danmark et supplerende finanslovsbidrag på 500.000 kr. til formandskabsrelaterede aktiviteter i 2005 med udgangspunkt i det frivillige Norden. Formandskabet har sammen med Foreningen Norden desuden taget initiativ til en konference »Norden i bevægelse – bevægelsernes Norden« den 21. oktober 2005, der omhandler den rolle, de frivillige organisationer kan spille som brobyggere i det nordiske samarbejde. Herudover er der taget skridt til at styrke den informationsindsats, der formidles af Norden i Fokus i København. Dette sker gennem en bevilling fra Nordisk Ministerråd, der har til formål at øge den nordiske synlighed i København ganske betragtelig.

Nordisk demokrati

Under det islandske formandskab i 2004 nedsatte samarbejdsministrene et demokratiudvalg. Udvalget fremlagde i foråret 2005 rapporten »Demokrati i Norden«, som har det demokratiske handlingsrum som overordnet tema med hovedvægt på det kommunale selvstyre og på medborgernes politiske og sociale engagement. Målet med rapporten er, at sætte de nordiske medborgere i centrum ved at belyse ligheder og forskelle i hvordan demokrati udøves i de nordiske lande og selvstyreområder. Rapporten afsluttes med en række anbefalinger til de nordiske regeringer. En vigtig anbefaling er at udforme en strategi for demokratiet, en demokratipolitik, som et overordnet ansvar for de politiske organer.

Demokratiudvalget har sideløbende med rapporten arbejdet med udgivelsen af en antologi med titlen »Demokrati og engagement. Paradokser i de nordiske demokratier«. Antologien falder emnemæssigt sammen med udvalgets rapport. I antologien diskuterer forfattere fra hele Norden demokratisk handlingsrum inden for tre fokusområder ud fra forskellige landespecifikke eller komparative vinkler.

Samarbejdsministrene diskuterede opfølgning af demokratiudvalgets arbejde på deres møde den

1. marts 2005 og blev enige om, at sende et brev til samtlige ministerråd med henblik på at gøre alle bekendt med udvalgets rapport og antologi.

Effektivitet i det nordiske samarbejde

Formandskabet har taget initiativ til en nærmere vurdering af effektiviteten i regeringssamarbejdet, herunder om samarbejdsstrukturerne på ministerrådssiden kan gøres mere politisk og organisatorisk hensigtsmæssige, og om en enklere struktur med færre ministerråd vil være mere hensigtsmæssig.

Samarbejdsministrene vedtog på deres møde den 1. marts 2005 et mandat for det videre arbejde. Der skulle dels ses på en forenkling af ministerrådets struktur, dels på det politiske indhold, herunder grænsedragningen mellem det formelle og uformelle samarbejde.

Opgaverne har været: At fremkomme med en overordnet plan for effektivisering og fokusering af det officielle nordiske samarbejde herunder beskrive og vurdere det politiske indhold og »den særskilte værdi« som det nordiske samarbejde har i den nye internationale og europæiske virkelighed. Denne værdi kan være øget nordisk politisk indflydelse, mere værdi for pengene og besparelser på de nationale budgetter. Den til lejligheden nedsatte styregruppe bestående af personlige repræsentanter for de nordiske samarbejdsministre fik til opgave at vurdere, hvilke dele af det nordiske samarbejde, som bedst kan gennemføres i formelle strukturer, og hvilket som bedst kan varetages uformelt.

Hvad angår ministerrådsstrukturen har styregruppen skullet komme med forslag til reduktioner i antallet af ministerråd, forslag til en ændret arbejdsdeling mellem det politiske og det administrative niveau og i øvrigt forenklinger, hvor dette anses for hensigtsmæssigt.

Der har desuden været drøftet forslag til en mere dynamisk og politisk relevant budgetteringsproces. Budgetteringspraksis og budgetteringsprincipper i Nordisk Ministerråd vil endvidere undergives en nærmere vurdering, herunder skal det overvejes at indføre produktivitetskrav i budgetlægningen overfor Nordisk Ministerråd og institutioner m.m.

I vurderingen af forslag til den fremtidige ministerrådsstruktur har indgået såvel forslag om nedlæggelse, videreførelse eller sammenlægning af ministerråd. Styregruppen aflagde rapport til samarbejdsministrenes møde den 15. juni 2005, der indeholdt følgende forslag:

- Tilpasningen af det nordiske politiske samarbejde indebærer, at der i første række satses på mål og resultater inden for følgende områder:
- Et udviklet kulturelt fællesskab
- Bedre forudsætninger for nordisk konkurrenceevne
- En forstærket nordisk integration
- Muligheder for internationalt at virke for nordiske mærkesager
- Fremme bredere samarbejdsrelationer i det nordlige Europa
- Udveksling af erfaringer og kundskaber mellem de nordiske lande

Med udgangspunkt i disse satsningsområder vil samarbejdet i Nordisk Ministerråd fremover blive koncentreret i 10 områder:

- Arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøpolitik
- Erhvervs-, energi- og regionalpolitik
- Fiskeri, jord- og skovbrug samt levnedsmidler
- Kulturelt samarbejde
- Ligestillingsspørgsmål
- Lovgivningsspørgsmål
- Miljøbeskyttelsesspørgsmål
- Social og sundhed (helse)
- Uddannelse og forskning
- Økonomi og finanspolitik

Hver enkelt af disse områder dækkes af et ministerråd. Sammen med de nordiske samarbejdsministre indebærer dette 11 ministerråd sammenlignet med de hidtil eksisterende 18 ministerråd.

Ministerrådene for energipolitik, narkotikabekæmpelse, informationsteknologi, konsumentpolitik, transportpolitik, regionalpolitik, samt bygge- og boligpolitik foreslås dermed afviklet som selvstændige ministerråd.

Vigtige samarbejdsopgaver på de nævnte områder søges imidlertid varetaget på anden vis. Samarbejdet om erhvervs-, energipolitik og regionalpolitiske spørgsmål samles i ét ministerråd for erhvervs-, energi og regionalpolitik. Narkotikas spørgsmål varetages fremover først og fremmest af ministerrådet for social- og helse, men også af ministerrådet for lovgivningsspørgsmål. Uddannelses- og forskningsministrene forudsættes at varetage IT-spørgsmål. Nedlæggelsen af ministerrådet for konsumentspørgsmål betyder ikke, at forbrugerpolitikken er fjernet fra samarbejdet i Nordisk Ministerråd. For eksempel bliver Svanemærket lagt ind under ministerrådet for miljø, og madvaresikkerheden kommer til at ligge under ministerrådet for fiskeri-, jord- og skovbrug samt levnedsmidler. Desuden vil konkrete spørgsmål vedrørende konsumentssamarbejdet efter behov kunne inddrages i den samarbejdsvirksomhed, som fremover vil blive varetaget af det nye ministerråd for nærings-, energi- og regionalpolitik.

De øvrige samarbejdsområder, der ophører formelt, kan videreføres som uformelt regeringssamarbejde, såfremt de nordiske regeringer ønsker dette. Det er i den forbindelse vigtigt for regeringen at fremhæve, at mere uformelt samarbejde ikke nødvendigvis betyder færre ressourcer til de ministerråd, der overføres til dette samarbejde. Hvis der er gode projekter og samarbejdsområder, vil det fortsat også være mulighed for at tildele ressourcer til det uformelle samarbejde.

De nordiske samarbejdsministre tilsluttede sig den nye struktur 15. juni 2005. Det samme gjorde de nordiske statsministre på deres sommermøde på Falsled Kro den 27.-28. juni 2005. Det endelige forslag blev vedtaget af samarbejdsministrene på den 20.-21. august 2005.

Samråd med Nordisk Råd vil bl.a. ske gennem et ministerrådsforslag til Nordisk Råds session den 25.-27. oktober i år.

Den nye samarbejdsstruktur forventes at træde i kraft fra 1. januar 2006.

Arbejdsdelingen mellem Nordisk Ministerråd, Østersørådet, Barentsrådet og Arktisk Råd

For så vidt angår fælles nordisk samarbejde med andre internationale organisationer har formandskabet arbejdet for at sikre størst mulig nordisk nytte af det samlede engagement, som de nordiske landes regeringer over tid har besluttet sig for. Det fremgår af det danske formandskabsprogram, at formandskabet vil »tage initiativ til en vurdering af om arbejdsdelingen mellem Nordisk Ministerråd, og Østersørådet, Barentsrådet og Arktisk Råd er hensigtsmæssig, og om samspillet mellem organisationerne kan forbedres.«

De regionale organisationer Østersørådet (CBSS), Barentsrådet (BEAC) og Arktisk Råd (AC) berører i betydelig grad samme geografiske område og har beslægtede aktiviteter som Nordisk Ministerråd. Derfor søges samspillet til stadighed udviklet med såvel EU som de regionale organisationer CBSS, BEAC og AC. Bestræbelserne går ud på dels at sikre gensidig information om mål og handlinger, dels at etablere konkret samarbejde om projekter eller anden indsats, hvor et samvirke kan understøtte overensstemmende målsætninger og udløse synergi i udførelsen.

Samarbejdsministrene besluttede på sommermødet i august 2005, at øget samarbejde og koordination fortsat skal efterstræbes. Samarbejdet bør desuden evalueres løbende, således en fornyet status for Nordisk Ministerråds samarbejde med de øvrige regionale organisationer udarbejdes inden udgangen af oktober 2006.

Konkret vil dette udmønte sig i følgende initiativer:

- Bedre samspil med de øvrige regionale organisationer Østersørådet, Barentsrådet og Arktisk Råd. Bestræbelserne går ud på dels at sikre gensidig information om mål og handlinger, dels at etablere konkret samarbejde om projekter eller anden indsats, hvor et samvirke kan understøtte overensstemmende målsætninger og udløse synergi i udførelsen.
- Tiltrædende formandskaber drøfter kommende formandskabsprogrammer med øvrige regionale organisationer.
- Nordisk Ministerråd vil prioritere projekter i Arktis og Barentsregionen, som sker i samarbejde med de øvrige regionale råd.
- Samlokalisering/samordning af Nordisk Ministerråd Info-punkter i Murmansk og Arkhangelsk med det norske Barentssekretariats lokale informationskontorer, hvorved der kan skabes resurse-mæssige og koordinationsmæssige fordele.

Det fælles nordiske Arktiske Samarbejdsprogram skal ses som det vigtigste instrument for Nordisk Ministerråds samarbejde med Arktisk Råd. Derfor bør det tilstræbes, at Nordisk Ministerråds aktiviteter er at se som svar på initiativer taget af eller inden for Arktisk Råd. Hermed vil der fortsat være mulighed for en fælles nordisk aktivitet, uanset at der ikke er fuld tilslutning fra alle parter i Arktisk Råd.

OVERORDNEDE SEKTORAKTIVITETER

I det følgende gives en lidt mere detaljeret beskrivelse af arbejdet inden for de overordnede prioritetsområder og en række centrale sektorer inden for det nordiske samarbejde. Der er ikke tale om en udtømmende beskrivelse. Også på andre områder end de beskrevne foregår arbejde, som nyder stor opmærksomhed og som har høj prioritet.

NORDEN OG EUROPA

Nordisk Råds session i Oslo i 2003 betød, at der blev opnået enighed om at styrke den nordiske profil i EU samt det nordiske samarbejde med de baltiske lande.

Fremover vil de nordiske statsministre mødes forud for de europæiske topmøder. Det samme gælder udenrigsministrene, miljøministrene, forbrugerministrene samt ligestillingsministrene. Her er der mulighed for en gensidig konsultation og orientering. Dette er særlig vigtig efter EU udvidelsen, hvor kravet til samarbejde mellem lande, som grundlæggende har sammenfaldende interesser, bliver mere og mere vigtigt. Der er nu også enighed om at inddrage de tre baltiske lande i denne konsultation. Det vil sige, at hvor der er mulighed herfor, kan 6 af unionens lande med en betydelig større vægt end et enkelt land påvirke den fremtidige udvikling i Europa.

Spørgsmålet blev berørt på Nordisk Råds 56. session den 1.-3. november 2004, hvor der var programsat et tema, der omhandlede »Nordisk samarbejdet i et nyt Europa – hvordan møder vi udfordringerne?« Indbudt gæstetaler var MEP og tidligere statsminister Poul Nyrup Rasmussen, der lagde vægt på, at Norden skal se Europa som en del af løsningen og ikke som en del af problemet. Norden bør således være en forgangsregion og gå i front for at sikre en fornyet udvidelse af EU. Dette gælder også i forhold til globaliseringen, hvor Norden bør være spydspids for at bidrage til økonomisk vækst og med henblik på at styrke FN's rolle.

Jeg er meget enig i, at der kan gives mange gode begrundelser for vigtigheden af et stærkt nordisk samarbejde i forhold til EU. Der er f.eks. intet sted så mange ligheder og fælles interesser mellem landene som i Norden samt i Østersøområdet, hvilket må udnyttes.

Hvad angår Rusland har vi i Norden en særlig opgave. Da vi har en klar interesse i russisk integration i Europa, må vi både regionalt og i forhold til resten af Europa gå i spidsen i et tæt, konstruktivt samarbejde med Rusland. Her kan Nordisk Ministerråd spille en rolle og her ligger

Østersørådets særlige berettigelse, hvor Rusland sidder med ved bordet som en ligeværdig partner.

Udfordringen for det nordiske samarbejde i en globaliseret epoke med et stærkt udvidet EU er at udvikle den indbyrdes nordiske dialog om internationale, særligt europæiske spørgsmål stadig tættere. Et ambitiøst, men pragmatisk nordisk samarbejde på alle niveauer er derfor ønskeligt. Det gælder ikke mindst for de nordiske landes forhold til Nordvest-Rusland.

Betydningen af det regionale samarbejde må dog ikke overspilles. Det kan ikke erstatte hverken nationalstaterne, det mellemstatlige eller det overstatslige samarbejde. Der må ikke være tale om blokdannelse. Det regionale samarbejde må heller ikke føre til, at vi medvirker til at svække sammenholdet i EU. Men det regionale samarbejde har stor og vil få større betydning som spydspidser både udadtil og i forhold til Bruxelles.

En regional nordisk optræden i EU er ikke ensbetydende med nordisk blokpolitik, men et budskab om, at man også agter at samarbejde 'europæisk' så langt som muligt i hvert enkelt spørgsmål. Samarbejdet i EU25 vil blive anderledes end i EU15. Alliancer på kryds og tværs vil få endnu større betydning og der vil ikke være faste alliancemønstre. Derfor må vi passe på med at give det nordiske samarbejde en for fasttømret karakter i relation til EU. Men det vil være naturligt med regionalt samarbejde på udvalgte områder i forhold til EU – der hvor vi har klare fælles regionale interesser.

Der bør lægges vægt på både at nærme det nordiske samarbejde til EU's dagsorden og at tilrettelægge de praktiske kompletteringer af dagens samarbejdsstrukturer, som passer til EU-samarbejdet. Det nordiske samarbejde bliver på denne måde en forstærkning af Norden i EU.

Vi kan blive bedre til at bruge vore regionale fora til at fremme synspunkter i Bruxelles og andre steder på områder, hvor vi har en fælles regional interesse. Det er også vigtigt at undgå overlapninger. Hver organisation må arbejde på de områder, hvor netop den organisation har sin styrke.

KULTUR

Det samlede danske formandskabsprogram på kulturområdet har fået en positiv modtagelse. De igangværende bestræbelser for en modernisering af det nordiske kultursamarbejde er blevet intensiveret og har været hovedopgaven under det danske formandskab. Arbejdet med en strukturomlægning af kulturområdet samt udarbejdelse af en ny strategiplan for det fællesnordiske kulturområde har høj prioritet, og på ministerrådsmødet i juni 2005 godkendte kulturministrene rammerne for en ny struktur, som vil træde i kraft fra 1. januar 2007. Arbejdet med at konkretisere og implementere den nye struktur vil være hovedopgaven i den resterende del af den danske formandskabsperiode og i den kommende norske formandskabsperiode i 2006.

Formandskabsprogrammet inden for kunstområderne – den rytmiske musikscene i Norden, den fællesnordiske sprogforståelse samt designområdet er ligeledes fremhævet som særdeles positivt, idet der afprøves og udvikles en ny model for formandskabssatsninger, som kombinerer en række indsatsområder (sprog, litteratur, elektroniske medier, musik mv.) med en processuel model. Målsætningen er, at inddrage ministerrådet, ministerrådssekretariatet, de fællesnordiske fagkomitéer og de fællesnordiske institutioner direkte og mere aktivt i gennemførelsen af formandskabssatsninger.

Modellen sigter på at fremme en fælles politisk dagsorden i det nordiske kultursamarbejde, der meget konkret tager fat på de overordnede problemer inden for området – mangel på synlighed, ingen dynamik, fastlåste budgetter, forældet struktur og ringe muligheder for fremadrettet policytænkning fra ministrenes side.

Som et særligt initiativ under formandskabet blev kulturministrene i Balkanregionen inviteret til København i forbindelse med det første ministerrådsmøde 30. – 31. marts 2005. De 10 lande i

Balkanregionen som var repræsenteret underskrev i denne forbindelse en samarbejdsaftale inden for kulturområdet inspireret af den fællesnordiske samarbejdsmodel.

UDDANNELSESSAMARBEJDET

Uddannelse i et globalt perspektiv

Grund- og ungdomsuddannelserne

Inden for grund- og ungdomsuddannelserne har nøgleordene været faglighed, kvalitet, resultatstyring og evaluering. Nordisk Skolesamarbejde, NSS, har fokuseret på projekter, der retter sig mod internationale evalueringer af uddannelsessystemet i de nordiske lande, og der er arbejdet med forslag til et fælles nordisk projekt, der skal se på forskelle og ligheder i de nordiske uddannelsessystemer. Det skal med udgangspunkt i PISA-undersøgelsen fra 2003 undersøges, hvordan de nordiske lande klarer sig komparativt med ikke-nordiske lande. Arbejdet indledes med et forsker- og policyseminar, i september 2005. Undersøgelsen vil bl.a. omfatte et projekt om forskellen på drenge og pigers læseinteresser og færdigheder i Norden. Dette emne har også været udgangspunktet for et kvalitetsseminar i marts 2005 samt for en konference om fremtidens tekstkompetence i februar 2005.

Erhvervsuddannelserne

Inden for erhvervsuddannelserne har der været gennemført en undersøgelse af den gensidige nordiske anerkendelse af andre nordiske landes erhvervsuddannelser. Undersøgelsen, der omfattede uddannelser inden for 4 forskellige brancher, viser, at der på trods af store forskelle i de nordiske landes tilrettelæggelse og gennemførelse af ungdomsuddannelserne ikke er tale om reelle problemer med at anvende en uddannelse i et andet nordisk land. Der er dog fortsat behov for en kortlægning af, om der inden for visse certificerede erhverv såsom VVS og el-montage er vanskeligheder med anerkendelse.

Voksnes læring

Arbejdet med voksnes læring er gået ind i en ny fase fra 2005. Der er etableret et Nordisk Netværk for Voksnes Læring, og indtil videre ser det ud til, at der såvel fra brugernes som institutionernes side er tilfredshed med den nye struktur, der satser meget på voksenpædagogik og på validering af realkompetencer. Der blev afholdt en nordisk konference i april 2005 med temaet »Vuxnas lärande – validering/erkännande av reell kompetens«.

Talentpleje

Danmark vil ved møde i ministerrådet for uddannelse og forskning i oktober 2005 stille forslag om et øget nordisk samarbejde om udvikling af unge talenter. Et nordisk samarbejde herom vil medvirke til, at udbuddet af lovende unge forskere og iværksættere bliver større, hvilket vil være til gavn for det styrkede nordiske forskningsindsats, der foregår inden for rammerne af NordForsk og NICE.

Det nordiske sprogsamarbejde

Sprogdeklaration

De nordiske sprog har en betydelig vægt i det nordiske samarbejde. Nordens Sprogråd har på baggrund af en rekommandation fra Nordisk Råd udarbejdet en revideret sprogdeklaration, som har været sendt i høring hos relevante parter i alle de nordiske lande. Resultaterne af høringen vil blive indarbejdet i forslaget til sprogdeklaration, og der vil blive afholdt en konference i oktober 2005 om

sprogdeklarationen. Herefter vil der blive forelagt en ny sprogdeklaration for ministerrådet for uddannelse, således at den reviderede deklARATION kan blive godkendt ved Nordisk Råds session i København i oktober 2006.

Temadiskussion

Sprog har endvidere været et tema på dagsordenen for ministermødet i april 2005. Diskussionen tog udgangspunkt i vigtigheden af de nordiske landes gensidige forståelse af hinandens sprog bl.a. som grundlag for det fælles samarbejde om kultur og samfundsforhold. En af vejene til at bevare den gensidige nordiske sprogforståelse kunne være arbejdet med en fælles nordisk litteraturkanon, samt at alle unge læser de nordiske litteraturklassikere på originalsproget. Samtidig med bevarelsen af den gensidige sprogforståelse har de nordiske lande erkendt vigtigheden af fortsat at arbejde for en parallelsprogsstrategi, der sikrer de nordiske studerende de nødvendige sproglige kompetencer til at kunne studere i udlandet.

Ministerrådet gav endvidere Nordens Sprogråd i opdrag at se på Helsingforsaftalens formulering vedrørende de nordiske sprog og at undersøge, hvordan disse formuleringer efterleves i praksis inden for alle stadier af uddannelserne.

Tværgående temaer

Nordisk-Baltisk samarbejde

Med udgangspunkt i »agreed minutes« fra mødet i marts 2004 mellem de baltiske og nordiske undervisnings- og forskningsministre er der nu nedsat en baltisk-nordisk koordineringsgruppe, kaldet »BN8 Education and Research«. I maj 2005 godkendte Embedsmandskomitéen for uddannelse og forskning (EK-U) en handlingsplan samt vedtægter for gruppen. I handlingsplanen er der tre prioriterede samarbejdsområder: mobilitetsprogrammerne, forskningsområdet og Nordunet3 om internetteknologi. Samarbejdet indebærer ikke, at der oprettes nye strukturer for samarbejdet mellem Nordisk Ministerråd og de tre baltiske lande. Gennem Nordplusprogrammerne, NordForsk og Nordunet prioriteres de områder, der er af fælles interesse. Der arbejdes fortsat med tilrettelæggelsen af de administrative og de finansielle aspekter af det udvidede samarbejde.

Arktisk samarbejde

Det danske formandskab overtog ansvaret for videreførelse af arbejdet med den deklARATION, som i juni 2004 blev vedtaget af de nordiske landes undervisnings- og forskningsministre og de tilsvarende ministre fra de øvrige lande i Arktisk Råd. De nordiske lande har udpeget medlemmer til en arbejdsgruppe, der skal stå for det videre arbejde. Med bistand fra det føderale russiske udenrigsministerium er der skabt kontakt til den person i det russiske undervisnings- og forskningsministerium, der skal have ansvaret for det fremtidige uddannelses- og forskningssamarbejde under det russiske formandskab for Arktisk Råd. I september er det første fælles møde med deltagelse fra alle 8 lande afholdt i København. Mødet resulterede i en afrapportering af status til ministerrådet for uddannelse og forskning og til Senior Arctic Officials Group i oktober 2005.

Lissabonstrategien

Ministerrådet for uddannelse og forskning besluttede i maj 2005 at undersøge grundlaget for en eventuel nordisk opfølgning på EU's Lissabonstrategi på nordisk niveau. Herunder også en eventuel nordisk opfølgning på EU's 7. rammeprogram (2007-13). Det danske formandskab fik til opgave at udarbejde forslag til opfølgningen, som positivt kan bidrage til de nordiske landes arbejde inden for rammerne af strategien. Der skal løbende være kontakt mellem landenes departementer i relation til såvel bilaterale som fælles udmeldinger til EU.

Nordisk Ministerråds sekretariat varetager sekretariatsfunktionen. NordForsk, NICE, og

styregrupperne under ministerrådet for uddannelse og forskning har ved et fælles styregruppemøde i september 2005 været inddraget i arbejdet med indspil og vurderinger. Arbejdet skal resultere i en rapport til ministerrådet for uddannelse og forskning i oktober 2005.

SOCIAL- OG SUNDHEDSOMRÅDET

Det danske formandskab har som politisk tema for social- og sundhedssektoren valgt »Frihed og ansvar« med undertemaet »Samspillet mellem den frivillige og offentlige sektor«, som dannede grundlag for en temadebat på årets social og sundhedsministermøde (i Tórshavn, juni 2005) med arbejdstitlen »Frivillighed og den nordiske velfærdsmodel« om udfordringer og barrierer for den frivillige sektors aktivitet i forhold til velfærdsydelserne, samt erfaringer med inddragelse af frivillighedssektoren i udvikling og levering af velfærdstjenester. Debatten viste, at samarbejdet mellem offentlige myndigheder og den frivillige sektor er udbredt i Norden, og at samarbejdet har mange fælles træk på tværs af landegrænserne. Den frivillige sektors indsats har haft betydning for udviklingen af velfærdssamfundet og har været præget af engagement for menneskers velfærd. Der findes imidlertid ikke nogen samlet oversigt over den frivillige sektors virksomhed i Norden. Ministerrådet besluttede at arbejde videre med problemstillingen med henblik på en fornyet drøftelse på ministermødet i 2006.

Social- og sundhedsministerierne har fortsat arbejdet med at afskaffe grænsehindre i Norden. På sundhedsområdet forventes der inden årets udgang at foreligge en fælles nordisk løsning på spørgsmålet om mere lempelige retningslinjer for kontrol med patienter, der på rejse fra ét nordisk land til et andet medbringer euforiserende lægemidler ordineret til eget brug (»pillepas«). Det danske formandskab har ligeledes taget initiativ til at oprette et telemedicinsk samarbejdsforum, der skal identificere hindringer for anvendelse af telemedicinske løsninger på tværs af landegrænserne i Norden – et emne som også Nordisk Råd tidligere har markeret interesse for. På socialområdet afventer ministerrådet en løsning på det særlige spørgsmål om transporttjeneste for handicappede i Norden som grundlag for fremme af ændring af den nordiske bistandskonvention. Ministerrådet agter at fortsætte arbejdet med at afskaffe grænsehindre med fokus på løsninger, der i højere grad sætter borgernes interesse på dagsordenen blandt andet gennem øget kendskab til de nordiske aftaler og regler.

På sundhedsområdet har det danske formandskab desuden taget initiativ til at samle nordisk kompetence på områder, hvor landene hver for sig må gøre sig samme overvejelser vedrørende større økonomiske projekter. Eksempelvis står de nordiske lande overfor ensartede overvejelser om beredskab i tilfælde af en influenzapandemi, hvorfor der med fordel vil kunne etableres et nordisk samarbejde om afklaring af disse overvejelser. På årets ministermøde besluttede de nordiske social- og sundhedsministre snarest at få tilvejebragt en fælles udredning af muligheden for en fælles nordisk produktion af influenzavaccine. Et andet eksempel på samling af nordiske kompetencer er det danske formandskabs initiativ til samling af eksperter indenfor miljømedicin med det formål i fællesskab at fremme og kvalificere landenes arbejde med nationale handlingsplaner for børns miljø og sundhed. Endelig fortsættes det nordiske samarbejde om små og sjældne sygdomme med en ekspertkonference i efteråret 2005, der på baggrund af de konkrete erfaringer fra det hidtidige samarbejde skal drøfte perspektiverne for nordisk samarbejde om medicinsk behandling af sjældne tilstande.

Ministerrådet har efter en generel drøftelse af tilrettelæggelsen af det fremtidige nordiske samarbejde på social og sundhedsområdet besluttet, at det nuværende femårige samarbejdsprogram skal erstattes af et overordnet, politisk og tidsbestemt samarbejdsprogram, der suppleres med årlige handlingsplaner med udgangspunkt i hvert indkommende formandskabs prioriteringer. De elementer som skal indgå i det overordnede samarbejdsprogram skal have fokus på politisk relevans

og nordisk nytte; i så henseende vurderes det nordiske samarbejde om fremme af alkoholpolitiske initiativer i internationale fora, der blev påbegyndt ved et ekstraordinært ministerråd i oktober måned 2004, som vellykket. De forestående ændringer af den samlede ministerrådsstruktur vil indebære, at ministerrådet for social- og sundhedsspørgsmål vil skulle overtage de sociale og sundhedsmæssige dele af samarbejdet om narkotikamisbrug, der hidtil har været varetaget i et særskilt ministerråd. Samarbejdet med Nordvest-Rusland og de baltiske lande vil blive udviklet gennem det særlige »Partnerskab for folkesundhed og social velfærd«, der er etableret inden for rammerne om EU's nordlige dimension, og hvorunder også narkotikamisbrug er et prioriteret emne, ligesom ligestillingsaspekter samt målgruppen børn og unge indgår. Endelig ønsker man at vurdere social og sundhedssektorens institutioner med henblik på at knytte dem nærmere til ministerrådets politiske og økonomiske prioriteringer og gøre dem til mere fleksible instrumenter for det nordiske samarbejdes mål.

ARBEJDSMARKEDS- OG ARBEJDSMILJØOMRÅDET

De nordiske landes relativt ens samfundsforhold giver et godt grundlag for at lære af hinandens erfaringer og høste udbytte af succesfulde initiativer, og de nordiske lande kan derfor mere sammen end hver for sig, ikke mindst på arbejdsmarkedsområdet.

De nordiske beskæftigelsesministre mødtes den 15. september 2005 på Louisiana med en dagsorden, der bl.a. omfattede sygefravær i Norden, EU's udvidede arbejdsmarked og grænsehindringer i Norden.

Den foreløbige vurdering af EU-udvidelsens betydning for de nordiske arbejdsmarkeder er positiv. Det danske formandskab har etableret en projektgruppe med deltagelse fra de nordiske beskæftigelsesministerier med fokus på analyse af den faktiske udvikling efter EU-udvidelsen, de nationale overgangsordninger og erfaringsudveksling om forebyggelse af omgåelsesmuligheder. Målet med det nordiske samarbejde på dette område er at skabe øget nordisk politisk indflydelse i den europæiske og internationale virkelighed ved at vise, hvordan de nordiske lande har håndteret udvidelsen og andre internationale problemstillinger på arbejdsmarkedet.

Det danske formandskab afholdt den 25. april 2005 en nordisk sygefraværskonference med fokus på nedbringelse af sygefravær, og på hvordan man i regi af Nordisk Ministerråd kan arbejde for dette mål. Landene blev på konferencen opfordret til at etablere et samarbejde, der kan give bedre viden om sygefravær og initiativer mod sygefravær. Målet med samarbejdet skulle ikke være at etablere en fællesnordisk politik på sygefraværsmrådet, men i første omgang at sætte stærkere fokus på betydningen af sygefravær. På ministerrådet blev nedsat en nordisk kontaktgruppe, der har til opgave at udveksle oplysninger om de nationale initiativer og effekterne heraf samt at udbrede informationer herom. Resultaterne af et samarbejde i nordisk regi kan senere tænkes at udgøre bidrag til drøftelsen af problematikken i EU og OECD.

Det er et mål for det nordiske samarbejde at reducere – og gerne helt fjerne – grænsehindringer for bl.a. at gøre det lettere at få arbejde i et andet nordisk land. Arbejdstagernes mobilitet i grænseregioner må særlig understøttes. Formandskabet arbejder derfor på, at det kan ske bl.a. gennem tilgang til forskellige webservices og jobbanker. Øresundsregionen vil blive forgangseksempel for nordisk integration på arbejdsmarkedet og et kraftcenter for nordisk mobilitet og samarbejde.

Norden skal være en forgangsregion for tilpasning af arbejdsmarkedet, og det danske formandskab har taget initiativ til at kvantificere nytten og analysere fordelene for de nordiske lande af det fleksible nordiske arbejdsmarked. En rapport om mobiliteten på det nordiske arbejdsmarked forventes at foreligge senere på året.

Fra dansk side findes det nordiske samarbejde inden for arbejdsmarkeds- og

arbejdsmiljøpolitikken meget nyttigt. Diskussion om udviklingstendenser og erfaringsudveksling er med til at skærpe opmærksomheden om problemstillinger af betydning for et effektivt fungerende arbejdsmarked til gavn for arbejdstagerne og arbejdsgiverne og ikke mindst samfundet.

LIGESTILLING

Det danske formandskab har i 2005 lagt vægt på, at ligestilling skal være et tema, som berører begge køn. Ligestillingsarbejde skal foregå i dialog mellem kvinder og mænd og fokusere på at løse aktuelle ligestillingsproblematikker. Temaerne, »køn og magt« og »køn og ungdom«, som er blevet vedtaget i samarbejdsprogrammet for 2006-2010, understøtter betydningen og relevansen af ligestilling for begge køn og tilfører ligestillingssamarbejdet en særlig nordisk nytte.

På ministerrådsmødet den 20. maj 2005 godkendte de nordiske ligestillingsministre det nye samarbejdsprogram for det nordiske ligestillingssamarbejde »Med fokus på køn er målet et ligestillet samfund«, som det danske formandskab har udarbejdet. Samarbejdsprogrammet vægter to indsatsområder i ligestillingssamarbejdet fra 2006 til 2010, »køn og ungdom« og »køn og magt«.

Som udløber af ministerrådsmødet satte det danske formandskab i samarbejde med Undervisningsministeriet på en konference d. 28. september fokus på *sammenhængen mellem køn, etnicitet, uddannelses- og erhvervsvalg*. Det danske formandskab står også som afsender på en kampagne, der henvender sig til lærere og forældre i hele Norden om mulighederne for at vælge kønsutraditionelt på uddannelses- og arbejdsmarkedet.

Ligestillingsminister, Eva Kjer Hansen, afholdt den 19. maj 2005 i forlængelse af foregående års ligestillingsfokus den nordiske konference »Mænd, familie og arbejde« i København. Den 2. november afholder formandskabet tillige en konference for og med unge fra hele Norden om *seksualisering, kønsbilleder og kønsroller*, som er et af de nye fokusområder i Nordisk Ministerråd. Resultaterne fra konferencen bliver udgivet i et nordisk debatmagasin.

På *kønsmainstreaming -området* blev der den 23. maj i København afholdt et seminar om pilotprojekter til vurdering af budgetter i et ligestillingsperspektiv. Den 27. maj stod Nordisk Ministerråd som vært for et mainstreamingseminar for russiske viceguvernører i Skt. Petersborg og i oktober 2005 afholder Ligestillingsafdelingen et seminar om kønsmainstreaming for formænd for embedsmandskomiteerne i Nordisk Ministerråd.

Den 6.-8. oktober 2005 deltog Eva Kjer Hansen som åbnings- og keynotetaler på den nordisk-baltisk-russiske konference »WoMen & Democracy« i Skt. Petersborg. Her, ligesom på mange andre internationale ligestillingskonferencer, er ét af de tilbagevendende temaer altid handelen med kvinder, mænd og børn til prostitution. Danmark har taget initiativ til, sammen med Nordisk Ministerråd, at igangsætte nogle efterspurgte mekanismer for at koordinere de mange forskellige indsatser mod menneskehandel, som findes i den nordlige europæiske dimension. Målet for dette arbejde er at modvirke duplikation, fremme samarbejde og erfaringsudveksling.

LOVGIVNING

Udlevering af personer til retsforfølgelse

Med henblik på at forenkle og effektivisere udleveringsprocedurerne mellem de nordiske lande i lyset af de internationale forpligtelser bl.a. i forhold til EU, herunder specielt Rådets rammeafgørelse af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne (den europæiske arrestordre) forhandles for tiden et udkast til en »Konvention om overgivelse for strafbare forhold mellem de nordiske lande (Nordisk arrestordre)«.

Den nye konvention vil indebære, at princippet om gensidig anerkendelse gennemføres på udleveringsområdet. De traditionelle anmodninger om udlevering vil således blive erstattet af en nordisk arrestordre, som har karakter dels af en anmodning om fængsling med henblik på overgivelse, dels af en anmodning om overgivelse.

Konventionsudkastet indeholder bestemmelser, der fastlægger, i hvilke tilfælde de nordiske lande vil være forpligtede til at overgive en lovovertræder til et andet land, og fastlægger herudover, i hvilke tilfælde landene kan eller skal afslå overgivelse af en lovovertræder.

Den nye konvention vil erstatte de hidtidige instrumenter om udlevering mellem de nordiske lande, herunder den nuværende udleveringsordning og rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre.

På de nordiske justitsministres møde den 21. juni 2005 i Danmark blev der opnået principiel enighed om konventionsudkastets indhold. Konventionen forventes at træde i kraft mellem de nordiske lande i 2007.

Den nordiske straffuldbyrdseslov

Den Nordiske Embedsmandskomité for lovgivningsspørgsmål (EK-Lov) anmodede i et mandat af 15. december 2003 den nordiske Strafferetsekspertgruppe om at gennemgå den nordiske straffuldbyrdseslov med henblik på en vurdering af, hvorvidt det er hensigtsmæssigt at indføre en mulighed for straffuldbyrdselse i et andet nordisk land i de særlige situationer, hvor den dømte er udsat for alvorlige trusler i hjemlandets fængsler, og fuldbyrdelsen derfor bedst kan foregå i et andet land.

På et møde den 4. november 2004 nedsatte Strafferetsekspertgruppen en arbejdsgruppe med henblik på en vurdering af spørgsmålet om en yderligere udvidelse af de fællesnordiske love om fuldbyrdelse af straf m.v.

I tilknytning til nedsættelsen af arbejdsgruppen udarbejdede Strafferetsekspertgruppen et udkast til mandat for arbejdsgruppen, som blev fremlagt for Den Nordiske Embedsmandskomité for lovgivningsspørgsmål (EK-Lov) på et møde den 15. februar 2005. Ifølge mandatet skal arbejdsgruppen overveje og vurdere behovet for at udarbejde et forslag til revision af de fællesnordiske love om fuldbyrdelse af straf m.v. Arbejdsgruppen skal i den forbindelse bl.a. overveje:

Muligheden for straffuldbyrdselse i et andet nordisk land af en dom vedrørende samfundstjeneste, samfundsstraf, og den svenske sanktion »betinget dom förenad med en föreskrift om samhällstjänst«.

- Muligheden for fuldbyrdelse af afgørelser/domme i et andet nordisk land vedrørende psykisk syge lovovertrædere.
- Muligheden for fuldbyrdelse af afgørelser/domme i et andet nordisk land vedrørende unge lovovertrædere.
- Muligheden for straffuldbyrdselse i et andet nordisk land i de særlige situationer, hvor den dømte/varetægtsfængslede er udsat for alvorlige trusler i hjemlandets fængsler, og fuldbyrdelsen derfor bedst kan foregå i et andet land.

Arbejdsgruppen fremsendte i juni 2005 en statusrapport til Strafferetsekspertgruppen. Rapporten dannede baggrund for orienteringen om projektet på justitsministermødet i juni 2005.

Ifølge mandatet skal arbejdsgruppens forslag til revision af de fællesnordiske love om fuldbyrdelse af straf m.v. fremlægges for Strafferetsekspertgruppen senest den 1. april 2006 med henblik på fremlæggelse på justitsministermødet i sommeren 2006.

Familie- og arveretten i Norden

Der er udarbejdet et udkast til ændring af den nordiske ægteskabskonventions bestemmelser om formueordningen mellem ægtefæller med henblik på at lette de problemer, der kan opstå ved flytning mellem landene som følge af forskellene i den familieretlige lovgivning.

Der vil i Danmark blive afholdt en nordisk arveretskonference i løbet af foråret 2006.

Offentlighed i forvaltningen

Der er nedsat en arbejdsgruppe med henblik på udveksling af erfaringer om debatten og overvejelserne i de nordiske lande om revision af reglerne om offentlighed i forvaltningen. Arbejdsgruppen er sammensat af embedsmænd fra Finland, Åland, Sverige, Norge, Island og Danmark, og gruppen afholdt et møde i København den 21. juni 2005. Forud for mødet blev der udsendt uddrag af det igangværende revisionsarbejde vedrørende lovgivningen om offentlighed i forvaltningen i Finland, Sverige, Norge og Danmark. Der blev på mødet redegjort for den debat og de overvejelser om offentlighedsreglerne, der foregår i de enkelte lande. Det blev aftalt at opretholde kontakten i gruppen i forbindelse med et kommende arbejde i Europarådets regi om udarbejdelse af en retsakt om aktindsigt.

De nordiske lande og EU/EØS

Der er inden for rammerne af EU-samarbejdet også taget initiativ til et styrket nordisk samarbejde. De nordiske og baltiske landes repræsentanter i Artikel 36-udvalget, der er ansvarligt for forberedelserne af Rådets drøftelser om politimæssigt og retligt samarbejde, har således senest på et møde i februar i år bekræftet, at man i øget omfang skal koordinere de nordiske og baltiske landes synspunkter forud for væsentlige forhandlinger i EU- og Schengen-regi. Koordineringen sker bl.a. gennem uformelle drøftelser i forbindelse med arbejdsgruppemøder, ligesom der mindst én gang i hver formandskabsperiode skal afholdes et samlet nordisk-baltisk koordinationsmøde på Artikel 36-niveau.

Endvidere vil behovet for yderligere initiativer til en styrkelse af det nordiske samarbejde i relation til vigtige EU-sager og EU-retsakter løbende blive drøftet i Embedsmandskomiteen for lovgivningsspørgsmål (EK-Lov).

Organiseret kriminalitet

Der har gennem flere år været et tæt nordisk samarbejde vedrørende bekæmpelse af organiseret kriminalitet. Samarbejdet foregår bl.a. inden for rammerne af det nordiske politi- og toldsamarbejde (PTN) og i den såkaldte E6-gruppe, som bl.a. består af politiet i København, Malmø, Gøteborg, Stockholm, Oslo og Helsinki. Herudover samarbejdes der også i Østersø Task Forcen vedrørende Organiseret Kriminalitet, hvor også de baltiske lande, Tyskland og Rusland deltager.

Afholdelse af fagseminarer

Danmark vil i løbet af sin formandskabsperiode for Nordisk Ministerråd afholde to fagseminarer. Emnerne for seminarerne vil være henholdsvis alternativ konfliktløsning og behandling af sager om krigsforbrydelser. Seminarerne vil først og fremmest være rettet mod personer, der i de nordiske lande i praksis eller lovgivningsmæssigt arbejder med disse emner. Seminarerne vil blive afholdt i anden halvdel af 2005.

FØDEVARESPØRGSMÅL

Ministerrådet for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler afholdt sit årlige sommermøde i Århus i dagene 29. juni. –1.juli 2005, hvor en række deklARATIONER, resolutioner og erklæringer vedr. mad, landdistriktsudvikling, globalisering og fiskeriindustrien, veterinært beredskabssamarbejde samt retningslinier for en nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og

fysisk aktivitet blev vedtaget. Endvidere besluttede man, at iværksætte arbejdet med en nordisk maritim politik.

Modernisering af ministerrådet

Den kommende modernisering af det nordiske samarbejde betyder også nye organisatoriske strukturer under ministerrådet for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler. Med ændringen nedlægges en række bestående embedsmandskomiteer under ministerrådet for fiskeri, jordbrug, skovbrug og fiskeri ved udgangen af 2005, og disse erstattes med én embedsmandskomite med integrerede afdelinger. Den vedtagne nye organisatoriske struktur blive givet høj prioritet, således at denne nye struktur kan være operativ fra 1. januar 2006.

Nordens fiskerisektor og globaliseringen

Der er i Århus afholdt en konference om »Nordens fiskerisektor og globaliseringen« arrangeret af Fødevareministeriet og Eurofish. Konferencen og Århusdeklarationen om globaliseringen og fiskeindustrien giver et godt billede af tidens udfordringer på fiskeriområdet

Nordisk maritim politik

Baggrunden for beslutningen om at iværksætte arbejdet med en nordisk maritim politik er de globale processer som berører dette område, herunder EU's arbejde med en grøn bog for maritim politik. Nordens havområde er stort og af stor vigtighed, og Nordisk Ministerråd kan udgøre en samlende platform for drøftelser om nordens marine områder. Nordisk Ministerråds sekretariat vil nedsætte en tvær-faglig gruppe af rådgivere for at følge EU-processerne og undersøge muligheden for at udarbejde et nordisk maritimt program omfattende flere politikområder (f.eks. fiskeri, miljø, transport, energi m.v.).

Det forventes, at vedtagelsen på ministerrådets møde i Århus om iværksættelse af arbejdet med en nordisk maritim politik vil give anledning til et samarbejde med de øvrige nordiske lande om at identificere fælles problemstillinger for fiskeri, miljø m.v. i lyset af de globale processer, som berører dette område.

Kystfiskerikonferencen i Grenå.

Den 2.-3. maj 2005 afholdtes i Grenå den nordiske kystfiskerikonference »Dåd eller Død«. Konferencen kom i stand på Nordisk Råds (Miljø- og Naturressourceudvalget) initiativ og blev finansieret af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Perspektivet i konferencen var sikringen af kystfiskeriets fremtid og nordisk samarbejde, og de nordiske kystfiskere fik mulighed for at identificere deres problemer på en lang række områder og drøfte løsningsmuligheder.

Forskning

Som opfølgning på Akureyri-deklarationen om jordbrugets fremtidige roller og kulturlandskabet som ressource, har Nordisk Kontaktorgan for Jordbrugsforskning besluttet at igangsætte en udredning om forskningsbehovene på området med det formål at styrke grundlaget for det nordiske samarbejde i relation til udviklingen af jordbruget, landskabet og landdistrikterne. Udredningen forventes at foreligge medio april 2006.

Konference om skovenes fremtid

Akureyri-deklarationen (2004) om skovbrugets fremtidige muligheder og skovbrugets rolle i et forandret klima opfordrer til at der afholdes en konference med ministerdeltagelse om skovbrugets fremtidige rolle. Dette initiativ er en prioritering i det danske formandskabsprogram, og konferencen blev afholdt den 29.-30. august 2005 i Nødebo. Konferencen satte fokus på skovenes værdi for lokalsamfund, erhverv, friluftsliv og turisme, miljø og landskab samt på hvorledes

skovpolitikken og dennes implementering kan styrkes ved i højere grad at bevidstgøre og inddrage de lokale kræfter.

Konferencen vedtog som resultat af drøftelserne en række beslutningspunkter om at samarbejde, om at styrke dialogen om skovene lokalt, at fremme anvendelsen af træ og biobrændsel fra skovene, at styrke erhvervets rammevilkår, alt sammen med henblik på bl.a. at styrke miljø og natur, f.eks. beskytte grundvand og biodiversitet og modvirke klimaforandringer. Dette skal opnås bl.a. ved at inddrage kommuner og sektorforskning herunder Samnordisk Skovforskning.

I konferencen deltog ministre og statssekretærer fra de nordiske lande.

SamNordisk Skovforskning bidrog til konferencen med en udredning om værdikædeanalyser for det flersidige skovbrug. SamNordisk Skovforskning er generelt af stor nordisk og dansk nytte. Herigennem får Danmark stor synergi med den meget større skov- og træindustriforskning i navnlig Sverige og Finland.

Økologi

I Nordisk Ministerråd er der enighed om, at den økologiske fødevareproduktion kan etablere en mere bæredygtig og miljøvenlig landbrugsproduktion, samt et øget og varieret udbud af fødevarer. Det er desuden holdningen, at fremme af den økologiske fødevareproduktion i Norden bør ske i overensstemmelse med forbrugernes efterspørgsel.

For at fremme udviklingen af det økologiske marked har Nordisk Ministerråd og de baltiske lande under Danmarks formandskab gennemført et Nordisk-Baltisk markedsprojekt, som afgav rapport i marts 2005. Rapporten giver forslag til en række initiativer, som kan iværksættes af et eller flere af landene efter ønske. Fra Danmarks side vil man først og fremmest søge at underbygge indsatsen for en øget anvendelse af EU's økologi-logo, da en øget anvendelse heraf vil kunne medvirke til at reducere de barrierer for samhandel, som aktuelt hæmmer økologisektorens udvikling.

Sameksistens mellem genetisk modificerede, konventionelle og økologiske afgrøder i de nordiske lande.

Plantedirektoratet under Fødevareministeriet forestår et projekt, hvor hovedtemaet er en afsøgning af muligheder og forhindringer for sameksistens mellem de tre typer afgrøder.

Der er nedsat en arbejdsgruppe bestående af to deltagere fra hvert af de nordiske lande. Arbejdsgruppen mødtes første gang den 14. til 15. juni 2005 og drøftede problemstillingen samt kortlagde status for indførelse af sameksistensregler i de enkelte nordiske lande. Med udgangspunkt i en beskrivelse af landbrugsstrukturen i de enkelte nordiske lande blev det drøftet i hvilket omfang det er realistisk at forestille sig en koordineret tilgang for udarbejdelse af retningslinier for sameksistens.

Den 5. oktober 2005 blev der afholdt et seminar, der – med bidrag fra bl.a. udenlandske eksperter – særligt belyste spørgsmål omkring kompensation og ansvar i forbindelse med sameksistens mellem genetisk modificerede, konventionelle og økologiske afgrøder.

Arbejdsgruppen mødes for anden og sidste gang ultimo 2005, hvor den uddrager konklusioner fra seminaret og forbereder en afrapportering, der sammenfatter arbejdsgruppens og seminarrets resultater.

Det er hensigten at søge at videreføre den etablerede kontakt mellem de nordiske lande i form af et nordisk netværk for informations- og erfaringsudveksling på sameksistensområdet.

Nordiske samarbejde om genetiske ressourcer

Det er under det danske formandskab for Nordisk Ministerråd besluttet at iværksætte en analyse af det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer.

Analysen søges gennemført med bistand af uafhængig international ekspertise og er forudset

afsluttet i indeværende år. Analysen skal bl.a. vurdere ansvarsfordelingen mellem de nationale niveauer og det nordiske niveau og behovet for en mulig restrukturering af det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer. På grundlag af analysen vil der blive taget stilling til hvor, det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer kan styrkes, og om der skal gennemføres strukturelle og organisatoriske ændringer for de nordiske genbanker.

Plantegenetiske resurser ud fra et kulturhistorisk perspektiv

Plantedirektoratet forestår et seminar om »de plantegenetiske resurser ud fra et kulturhistorisk perspektiv«, som oprindeligt skulle have været gennemført i efteråret 2005, men som nu er rykket til gennemførelse i januar eller februar 2006. Det kulturhistoriske aspekt ved plantegenetiske resurser indebærer først og fremmest, at bevaringen skal omfatte planter, som har haft/har en stor betydning for en befolkningsgruppe. Væsentligst er det at bevare planter, som har haft stor avlsmæssig betydning.

Seminaret har baggrund i, at der gennem en årrække i de nordiske lande er blevet foretaget en række undersøgelser og optegnelser af gamle landbrug og haveanlæg – såvel af selve anlægsformen, som af brugen. Det har især været museumsfolk og museer, som har stået for den form for haveundersøgelser. Der er imidlertid hidtil kun i undtagelsestilfælde blevet foretaget en egentlig specifik analyse af anlæggenes planter, og i endnu ringere grad er der sket et systematisk bevaringsarbejde.

Formålet med seminaret er at få afdækket de nærmere problemstillinger og behov på området til brug for det videre arbejde og eventuel udarbejdelse af en egentlig bevaringsstrategi for den plantegenetiske kulturarv.

Arrangement om genteknologi

Plantedirektoratet forestår et arrangementet om genteknologi, som har til formål at belyse, hvilke muligheder forskere og planteforædlere har for at udvikle fremtidens kulturplanter henholdsvis med eller uden brug af genteknologi. Arrangementet planlægges gennemført i november eller december måned 2005. Arrangementet er rettet mod en bredere offentlighed og vil i sin form blive gennemført herefter.

Kontrolforordning og foderhygiejneforordning

Den 1. januar 2006 træder nye EU-regler om kontrol og egenkontrol på foderområdet i kraft (kontrolforordning og foderhygiejneforordning). Dette stiller de ansvarlige myndigheder på foderområdet overfor en stor udfordring i forbindelse med implementering af forordningerne og klargøring af erhvervet til indførelse af egenkontrol. Der er tale om regulering af foder af hensyn til fødevarer sikkerheden.

For at sikre en hensigtsmæssig og proportionel gennemførelse, som ikke lægger unødige hindringer i vejen for handelen på tværs af landegrænserne i Norden, arbejder Danmark for, at landene under Nordisk Ministerråd samarbejder, således at fornuftige gennemførelsesstrategier i et land kan inspirere de øvrige, og således at det tilstræbes, at erhvervet ikke stilles overfor forskelligartede krav, og forbrugerne kan forvente den samme beskyttelse.

Danmark har søgt om nordiske midler til at videreføre og udbygge det fælles nordiske embedsmændsnetværk (erfaringsudveksling om udformning af regler og administration af foderområdet) i Norden og de Baltiske lande, der siden 2001 har eksisteret på foderområdet.

Ernæring

Fedmeproblematikken har været i fokus på ernæringsområdet, hvor der er arbejdet intenst med opfølgning af beslutningen på ministermødet i Akureyri i 2004 om udformning af en »Nordisk

handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet« til forventet beslutning i 2006 – en bestræbelse, som indeholder afholdelse af en konference i efteråret 2005.

Dyresundhed og -velfærd

Endvidere er der iværksat samarbejde på området for dyrevelfærd og dyresundhed. Et af de første initiativer har været tilrettelæggelse og afholdelse af en fælles nordisk beredskabsøvelse for mund- og klovesyge i september måned i år, og på mødet i 2005 vedtog ministerrådet en »Resolution om veterinært beredskabssamarbejde i Norden« om snarest at udvikle forslag til etablering af et praktisk orienteret nordisk samarbejde vedr. håndtering af udbrud af smitsomme dyresygdomme.

Fødevarerikkerhed, mærkning og fødevarerforskning m.v.

I det forgangne år er der herudover iværksat og afviklet en række relevante projekter indenfor fødevarerikkerhed, mærkning, fødevarerforskning, ernæring mv., som styrker det nordiske fællesskab og opfylder målet om opnåelse af »nordisk nytte« af det nordiske samarbejde. Bl.a. er der iværksat analyser af forekomster og toksicitet af uønskede kemiske stoffer i fødevarer, og der er særskilt fokuseret på indsatsen mod den sygdomsfremkaldende zoonose *campylobacter*, herunder tiltag for at fremme koordinationen af den nordiske forskningsindsats på området.

Fødevarerikontrolsamarbejdet har været et prioritetsområde, hvor der er afholdt bredt anlagte seminarer for kontrolpersonale, og flere projekter er etableret med henblik på at udvikle principper, strukturer og praktiske fremgangsmåder i kontrolarbejdet.

Grænsehindringer

Det kan med tilfredshed konstateres, at det danske formandskabs fokus på problemstillingen blandt de nordiske lande har afsløret, at der på fødevarerområdet i almindelighed ikke eksisterer væsentlige problemer af en vis karakter, som kan løses på nordisk plan.

Fremtidig prioriteringer

På området fødevarerikkerhed, mærkning og ernæring samt dyresundhed og velfærd findes en bred vifte af relevante problemstillinger for et fortsat nordisk samarbejde med henblik på at løse fælles problemer og styrke de nordiske landes indflydelse i den verserende globalisering, hvor regeldannelse på disse områder griber om sig.

Der opstår løbende specifikke behov på hele arbejdsfeltet, men særlige fokusområder i de kommende år må forventes at være sammenhængen mellem sund kost og motion og sygdomsforebyggelse, en betydelig udvikling af samarbejdet på området dyresundhed og dyrevelfærd, samt opsporing og toksikologisk vurdering af uønskede naturligt forekommende, miljøbårne og proces-relaterede stoffer og bekæmpelse af sygdomsfremkaldende mikrobiologiske organismer (såsom zoonoser).

I overensstemmelse med handlingsprogrammet for 2005 – 08 vil der være på de omhandlede områder i de kommende år være fokus på at udvikle den forskningsmæssige side af det nordiske samarbejde på fødevarerområdet.

Bestræbelsen vil fortsat være at udvikle en praktisk integrering i det nordiske af samarbejdet i NB8 med de baltiske lande på udvalgte områder, hvor der skiftes fra en bistandslignende tilgang til et partnerskab mellem de involverede lande.

Forbrugersamarbejde

Det nordiske samarbejdsprogram på forbrugerområdet 2005-2010 fokuserer på to overordnede mål: En høj forbrugerbeskyttelse i Norden og det øvrige Europa samt forbedring af forbrugers frie valg og beslutningsgrundlag.

I 2005 er der fulgt op på en række forslag til EU-direktiver, som vil få stor indvirkning på den eksisterende forbrugerbeskyttelse i de nordiske lande. EU-reguleringen er analyseret og drøftet ved

efterfølgende samrådsmøder. Sektoren har således foretaget en analyse af anvendelsen og effekten af de nye regler i den nordiske købelovgivning efter ændringerne i EU-reguleringen. Derudover er der afholdt et nordisk seminar om forbrugere, regulering og forbrugerbeskyttelse samt et seminar om påvirkningen på den nordiske markedsføringslovgivning som konsekvens af vedtagelsen af EU-direktivet om urimelige handelsvilkår.

Opfølgningen på de forbrugerpolitiske formandskabsprioriteringer – Forbrugerne på de nordiske markeder, nordiske udviklingsprojekter, EU og Norden samt Innovation – er sket dels ved, at der i september blev afholdt en nordisk formandskabskonference om »Forbrugerne på de nordiske markeder«, hvor temaerne »Markedsanalyser« og »Børn og unge som forbrugere« blev drøftet, dels ved at iværksætte en række udviklingsprojekter, således bl.a.:

- »Forbrugerinformation på markeder for velfærds- og forsynings- og sundhedsydelser«, hvor målet er at undersøge forbrugernes informationsbehov og tilfredshed på fire udvalgte markeder
- »Mobilitet i den nordiske finansielle sektor«, hvor der søges løsninger til forbedring af forbrugernes vilkår ved at styrke gennemsigtigheden og konkurrencen i den finansielle sektor og sikre de nordiske forbrugere adgang til de bedste og billigste finansielle produkter på de nordiske finansielle markeder, samt
- »Modellering af en model for forbrugertilfredshed«, hvor formålet er at skabe et konkret redskab, der sammen med de mere traditionelle undersøgelser kan give en indikation af, hvilke forhold, der reelt har betydning for forbrugernes tilfredshed med forskellige markeder.

Endelig er der iværksat et projekt om »Innovation og Forbruger kvalitet«, hvor formålet er at bidrage til at øge virksomhedernes kundeforståelse herunder undersøge, hvorledes forbrugerpolitikken kan bidrage til at øge mulighederne for brugerreven innovation.

På forbrugerministrenes møde i år fulgte ministrene op på den nordiske konference og drøftede de forbrugerpolitiske aspekter omkring forbrugernes situation på udvalgte liberaliserede markeder samt den forbrugerpolitiske udvikling i relation til kommercielt pres på børn og unge.

Som opfølgning på forbrugerministrenes deklaration fra ministermødet i 2004 om fremtidigt samarbejde med de baltiske lande 2004-2007, er de baltiske lande i 2005 inviteret til et seminar om EU-rettens påvirkning på købelovgivningen, samt til formandskabskonferencen om »Forbrugerne på de nordiske markeder«.

Som led i sektorens samarbejde med de nordvestlige dele af Rusland er der – efter russisk ønske – afsat ressourcer til at udarbejde en guide for de nordiske forbrugermyndigheders »best practice« for markedsovervågning, og der er igangsat et samarbejde med UNECE (United Nations Economic Commission for Europe) for at koordinere indsatsen på området.

MILJØ

Miljøhandlingsprogram

Et nyt handlingsprogram for det nordiske miljøsamarbejde for perioden 2005-2008 blev godkendt i 2004 og trådte i kraft i 2005. Programmet er en konkretisering af miljødelen af den overordnede strategi for bæredygtig udvikling i Norden og dens nærområder. Miljøministrene har valgt at sætte fokus på fire politisk aktuelle temaer:

- Miljø og sundhed
- Havet
- Natur, kulturmiljø og friluftsliv
- Bæredygtig produktion og forbrug

Klima indgår som en integreret del af temaerne. Ved valget af temaer, er der lagt vægt på de områder, hvor Norden har en stærk tradition og interesse for fælles samarbejde, og hvor Norden er

toneangivende også på det internationale område. Endvidere er der også set på, hvor Norden yder eller kan yde en aktiv påvirkning i forhold til EU og i andre internationale sammenhænge, samt hvilke aktuelle områder der er på den internationale agenda. Der er ligeledes lagt vægt på, at temaerne går på tværs af forskellige fagområder med henblik på at fremme integrationen mellem disse.

I forhold til EU har der bl.a. været fokus på den ny kemikalielovgivning (REACH), hvor der fra nordisk side er leveret en række tekniske indspil i forbindelse med REACH. Den europæiske marine strategi, EU's strategi for bæredygtig udvikling og Aktionsplanen for udvikling af miljøteknologi (ETAP) kan nævnes som andre fokusområder. I forhold til øvrige internationale processer har og vil der være fokus på bl.a. klimaforhandlingerne og den globale strategi vedrørende farlige kemikalier (SAICM).

Indenfor Arktis er en handlingsplan med fokus på natur- og kulturbeskyttelse realiseret, og en ny arktisk strategi med fokus på klima, POP og miljøgifte er under udarbejdelse som opfølgning på miljøhandlingsprogrammet 2005-2008. Et af de mest publikums orienterede nordiske projekter har været »De vilde blomsters dag« hvor 13.000 deltog i ekskursioner over hele Norden.

Formandskabsprogram

Det ene af de fire hovedtemaer – Miljø og sundhed – er også det tema, der er prioriteret under miljø i det danske formandskabsprogram. Der arbejdes her med konkrete projekter i forhold til REACH, indsatsen i Norden vedrørende begrænsning af vejstøj, samarbejde om reduceret pesticidforbrug i Norden, reduktion af partikelforening, samt miljørisikovurdering af kemikalier fra havbrug i nordiske havområder. De nordiske miljøministre har endvidere besluttet at give finansiell støtte til sekundering af en ekspert i UNEP's sekretariat i forbindelse med udarbejdelsen af den globale kemikaliestrategi – SAICM.

Stormfald

Sverige og Danmark blev i januar 2005 ramt af stormfald, som især gik hårdt ud over skovene i det sydlige Sverige og det nordlige Danmark. Ved fællesmødet afholdt den 30. juni i Århus mellem ministre og nordiske interesseorganisationer blev der som følge af stormfaldet afholdt en workshop med fokus på erfaringsudveksling af såvel tekniske som administrativt/politiske forhold omkring stormfald. Workshoppens konklusioner, at:

- der på grund af den øgede globalisering vil være store virkninger af et lokalt stormfald i de øvrige nordiske lande,
- der på nordisk niveau dels er behov for en fælles opsamling af erfaringer og dels for en fremadrettet beredskabsplan/checkliste for fremtidige stormfald.
- der er behov for et samarbejde mellem de nordiske myndigheder om information og retningslinier for gentilplantning
- dette arbejde i stor udstrækning baseres på de svenske og danske erfaringer, og bør varetages af SamNordisk Skovforskning med deltagelse af centrale ressourcepersoner fra både myndigheder og erhverv

Skovgenetiske ressourcer

Det er en prioritering i formandskabsprogrammet at sætte fokus på brug af genetisk velegnet plantemateriale i skovbruget i de nordiske lande. I økonomiske trængte situationer synes frø- og plantepriiserne at blive afgørende for materialevalget. Billigt – ofte genetisk dårligt – materiale foretrækkes af kortsigtede økonomiske hensyn. Nordisk Ministerråd har derfor igangsat et projekt som har det overordnede formål at fremme brugen af genetisk velegnet frø- og plantemateriale i skovbruget. Projektet har et budget på 300.000 DKK og gennemføres af Statsskovenes Planteavlstation i Danmark i 2004-2005.

DET REGIONALPOLITISKE SAMARBEJDE

Nordisk grænseregionalt samarbejde

Med afsæt i regionalsektorens nye samarbejdsprogram 2005-2008 har Danmark igangsat udviklingen af en strategi for relationen mellem regionalministerrådet og grænsekomiteerne, som står for den daglige kontakt og »problemløsning« i grænseregionerne. Danmark har lagt vægt på, at strategien fokuserer på hvad der politisk er centrale udviklingsperspektiver i grænseregionerne.

Den regionalpolitiske indsats bakkes op af forskningen på den nordiske forskningsinstitution Nordregio, som har klarlagt, hvad de institutionelle, økonomiske, teknologiske og demografiske forandringer i de nordiske landes regioner betyder for den regionale udvikling. Byernes betydning for den regionale udvikling er blevet stadig tydeligere, og byernes samarbejde og planlægningen i byregionerne er derfor blevet centrale fremtidige undersøgelsesobjekter.

Vestnorden

Et særligt højt prioriteret område er udviklingen i Vestnorden (grænseregion mellem Færøerne, Island og Grønland). Danmark har bedt en konsulent belyse de erhvervsmæssige sammenhænge internt mellem de Vestnordiske lande og i relation til resten af Norden (f.eks. branche og/eller produktionssammenhænge). Undersøgelsen har til hensigt, at komme med forslag til en bedre udnyttelse af muligheder og fjernelse af hindringer. Målet er at kunne opstille forslag til anbefalinger i relation til udviklingen i Vestnorden.

Østersøen

Det fremtidige EU støttede transnationale samarbejdsprogram i Østersøregionen (INTERREG programmet) er endvidere et af de prioriterede temaer under det danske formandskab. Danmark har igangsat en undersøgelse, der skal komme med anslag til nye perspektiver, som bl.a. skal sætte et større fokus på, hvad de enkelte lande finder væsentligt at prioritere i forhold til støttemidler, samarbejde og teknologiske netværk omkring Østersøen.

Erhvervspolitisk samarbejde

Med henblik på at øge konkurrencen inden for byggeriet er der i bygge- og boligområdet iværksat en handlingsplan med 5 konkrete projekter, som skal lette samhandlen mellem de nordiske lande, de baltiske lande og Polen, »Actionplan for increased exchange in the building sector between countries in the Baltic Sea region«.

Målet er på længere sigt at fjerne handelshindringer, og handlingsplanens projekter sætter fokus på nogle af de væsentligste hindringer for byggematerialers og udøveres frie bevægelighed landene imellem.

Til at gennemføre handlingsplanen er der nedsat en styregruppe med repræsentanter fra de deltagende lande. De første status-rapporter fra projekterne forventes at foreligge ultimo 2005.

Efter nedlæggelsen af ministerrådet for bygge- og boligspørgsmål (MR-BO) overføres handlingsplanen til det nye ministerråd for nærings-, energi- og regionalpolitik (MR-NER).

Erhverv

Det gældende nordiske næringspolitiske samarbejdsprogram udløber med udgangen af 2005. Embedsmandskomiteen på dette område har således i løbet af 2005 udarbejdet forslag til et nyt samarbejdsprogram for perioden 2006-10. Det nye program, der i vid udstrækning afspejler prioriteringerne i det danske formandskabsprogram, blev godkendt af næringsministrene på mødet i København i september.

De nordiske økonomier i en globaliseret verden

Globaliseringens udfordringer for de nordiske økonomier er et overordnet tema i det danske formandskabsprogram. I maj blev konferencen 'Global OUTsourcing Nordic INsourcing' afholdt i et samarbejde mellem Nordisk Ministerråd, Nordisk Råd og Nordisk InnovationsCenter. På ministermødet i september var globalisering også det gennemgående tema, idet ministrene drøftede nordiske kompetencer og værdier som konkurrenceparameter i den globaliserede verden.

Innovation

Innovation er højt prioriteret i det nordiske næringspolitiske samarbejde. Arbejdet med implementeringen af Det Innovationspolitiske Samarbejdsprogram er bl.a. kommet til udtryk ved, at der er nedsat en ekspertgruppe, der skal se på, om det på nogle områder er muligt at etablere et grænseløst nordisk innovationssystem.

Ministerrådet på det næringspolitiske område har formuleret forslag til anvendelsen af den nye omprioriteringspulje, og det er besluttet, at en andel af puljen skal anvendes til næringspolitisk samarbejde. Det er det danske formandskabs håb, at pengene ikke mindst vil kunne anvendes til etablering af ny nordisk viden inden for brugerdrevet innovation.

Grænsehindringer

Fjernelse af grænsehindringer er fortsat højt prioriteret, og der arbejdes med det i mange forskellige ministerråd. Fra næringsområdet vil jeg nævne, at to arbejdsgrupper er i gang med at se på barriererne for venturekapital-institutters investeringer i andre lande og på dobbeltbeskatning af venturekapital-investorer.

Østersøregionale samarbejde

For så vidt angår det østersøregionale samarbejde er det meget glædeligt, at 'Northern Dimension Working Group on Innovation' er blevet etableret. Det er ikke mindst glædeligt, at det i forbindelse med arbejdsgruppens møde i maj, hvor også Østersørådets økonomiske arbejdsgruppe og embedsmandskomiteen for næring under Nordisk Ministerråd deltog, lykkedes at samle alle 11 lande fra regionen.

EXPO 2005

Som planlagt deltog de nordiske lande på verdensudstillingen EXPO 2005, der afholdtes i Japan, på en fælles nordisk udstilling. Udstillingen åbnede den 25. marts og lukkede den 25. september 2005. EXPO 2005 har haft deltagelse af 127 lande. De nordiske lande var præsenteret som en samlet geografisk enhed med udgangspunkt i fællesnordiske styrker som design, fødevarer af høj kvalitet, havet, bæredygtig energi og et særligt nordisk liv med høj livskvalitet. Den nordiske udstilling var blandt de mest besøgte udstillinger på EXPO, og pr. den 30. juni var den nordiske pavillon besøgt af mere end 1 mio. besøgende svarende til ca. 11 % af samtlige besøgende.

ENERGIOMRÅDET

På energiområdet er målsætningerne fremover:

- at videreudvikle konkurrencedygtige og stabile nordiske energimarkeder og en effektiv handel med omverdenen,
- at medvirke aktivt til udviklingen af et bæredygtigt energisystem i Norden og internationalt gennem en målrettet Nordisk indsats for vedvarende energi, energieffektivitet og løsning af klimaproblemerne som led i implementeringen af den nordiske bæredygtighedsstrategi,
- at Norden er på forkant og udnytter sine styrkepositioner til i højere grad at påvirke den internationale dagsorden på energiområdet – ikke mindst i EU,
- samt at strukturere arbejdet fremover på en mere fleksibel måde, der øger effektiviteten og sikrer

politisk relevante og målbare resultater.

Foreløbigt er formandskabet resulteret i:

- en handlingsplan for energisamarbejde 2006-09, der tager udgangspunkt i ovennævnte prioriteringer og principper – vedtaget af Nordisk Ministerråd den 8. august 2005,
- en større undersøgelse af udfordringer og potentialer i det fremtidige elsamarbejde, der er resulteret i en vision for det fremtidige samarbejde, som ministrene drøftede på møder den 8. august,
- forslag til retningslinier for samarbejdet med landene i Østersøregionen, der tager udgangspunkt i den energipolitiske dagorden i EU og internationalt (der skal drøftes på Østersøministrenes møde i forbindelse med Nordisk Råds session i efteråret), fast procedure for formøder til EU-Rådsmøder mellem de nordiske og baltiske lande.

TRANSPORTOMRÅDET

Hovedtemaerne for det danske formandskab har været følgende på transportområdet:

- Trafiksikkerhed
- Trængsel
- Miljø/bæredygtig transport
- Security/sikring
- Nordisk/Baltisk EU-koordination på transportområdet.

Trafiksikkerhed

Trafiksikkerhed i Norden og Nordens nærområder: Målet er, at der løbende skal ske en aktiv trafiksikkerhedsindsats samt erfaringsudveksling mellem landene, således at der i de kommende år sker en væsentlig reduktion i trafikuheld og dræbte i trafikken i Norden. Under formandskabet er der bl.a. blevet afholdt en trafiksikkerhedskonference i København om fremtidens trafiksikkerhedsløsninger under overskriften: Fremtidens trafiksikkerhed kræver intelligente biler og veje. Konferencen var velbesøgt med ca. 80 deltagere. På konferencen blev der præsenteret såvel praktiske erfaringer fra forsøg med ITS-systemer som mere teoretiske overvejelser såsom cost-benefit forholdet mellem de traditionelle virkemidler og de nye teknologiske muligheder til at forbedre trafiksikkerheden.

Det overordnede resultat af konferencen er, at der er et stort potentiale i en bred vifte af ITS muligheder, og mange som ville kunne have betydelig positiv effekt på trafiksikkerheden. Der er dog fortsat behov for mere viden om de fordele og udfordringer, som ITS løsningerne tilbyder. Endelig er der stadig uudnyttede potentialer i de såkaldte traditionelle virkemidler, som derfor fortsat bør bringes i spil.

Under Danmarks formandskab har der også været overvejelser om inddragelse af udviklingen af transportforholdene i Grønland og på Færøerne. Konkret er Justitsministeriet inde i drøftelser med Rådet for Større Færdselssikkerhed, der for øjeblikket vurderer, om Rådet kan stå for at udarbejde et trafiksikkerhedsprojekt i Grønland.

Desuden har der fra svensk side været præsenteret et større forsøg med intelligent farttilpasning (ISA – Intelligent Speed Adaption) og erfaringerne hermed. 5.000 køretøjer forsøgsvis kørt med systemer, der informerer føreren om, at der køres for hurtigt eller direkte forhindrer, at bilen kører hurtigere end den tilladte hastighed på den pågældende vejstrækning.

Trængsel

Under det danske formandskab er der igangsat et videnopsamlingsprojekt om nordiske erfaringer og overvejelser angående brugen af betalingsveje.

Første del af projektet, som er afsluttet, indeholder en gennemgang af eksisterende betalingsveje

samt en kortfattet beskrivelse af holdningen i de nordiske lande til betalingsveje.

Anden del, som forventes afsluttet medio oktober 2005, vil indeholde en mere omfattende gennemgang af forholdene omkring udvalgte betalingsvejprojekter med fokus på bl.a. de tekniske, administrative og økonomiske elementer ved drift og anlæggelse af betalingsveje.

Bæredygtig transport

I det danske formandskabsår er der fokus på opfølgning på udvikling af en cost benefit metode til vurdering af cykelinfrastrukturprojekter.

Desuden er virkningerne af forskellige mobility management initiativer blevet undersøgt, og på et forestående seminar skal der ske en erfaringsudveksling herom.

Desuden er der fulgt op på temaet »Støj fra vejtrafik«.

Udover den nævnte opfølgning er der i 2005 igangsat et nyt projekt om fastlæggelse af en fælles definition af miljøbiler.

Security/sikring

Der er igangsat et projekt, som har til formål at analysere tiltagene på området efter 11. september 2001, herunder balancen mellem mobilitet og størst muligt sikring. Projektet forventes afsluttet i september 2005.

Nordisk/Baltisk EU-koordination på transportområdet:

Det har været undersøgt, hvilke fremtidige EU spørgsmål, landene omkring Østersøen med fordel vil kunne samarbejde om samt de institutionelle rammer for et fremtidigt transportsamarbejde i regionen.

Infrastruktur, regional- og transportpolitik

Formålet er at undersøge transportinfrastrukturens betydning for regional udvikling. Målsætningen er, at en arbejdsgruppe skal vurdere og komme med anbefalinger til, hvordan myndighederne kan blive bedre til at se på, hvordan infrastruktur bidrager til regionaludvikling.

FORSKNING

Forskning og Innovation

NordForsk

NordForsk blev etableret som institution fra 1. januar 2005 gennem en sammenlægning af Nordisk Forskningspolitisk Råd og NorFA. NordForsk er det første markante initiativ i forlængelse af rapporten om NORIA, »Nordic Research and Innovation Area«, der som overordnet formål har at udvikle Norden til en globalt synlig, ledende og attraktiv region for forskning og innovation.

NordForsk skal have rollen som den nye centrale organisation for det nordiske forskningssamordning, ved at man tager direkte udgangspunkt i de forskningsområder, som er prioriteret i de enkelte lande. Bestyrelsen har primært deltagelse fra de forskningsfinansierende organer i de nordiske lande samt repræsentanter fra de nordiske universiteter. Til formand for bestyrelsen blev valgt Lene Lange fra Det strategiske forskningsråd i Danmark. Der arbejdes med en strategi for NordForsk ligesom der er udpeget en direktør for NordForsk, som tiltræder pr. 15. oktober 2005.

Nordic Innovation Centre, NICe

NordForsk og NICE har indgået et tættere samarbejde som led i et øget samarbejde mellem forskning og innovation. En konsekvens er bl.a., at NordForsk og NICE nu deltager i hinandens møder.

Desuden har NICE ændret strukturerne og herigennem strømlinet de undergrupper, der er placeret under NICE. En konsekvens heraf er, at Forum for Innovationspolitik er nedlagt.

Dialogforum

For at fremme samarbejdet mellem forskning og innovation bliver der etableret et dialogforum mellem repræsentanter for nordisk forskning og innovation sammen med NordForsk og Nordic Innovation Centre. Mødet afholdes i oktober 2005 med titlen »Samarbejde og dialog mellem forskning og innovation i Norden«.

Der bliver to temaer for dialogforum. »Samspil og kommercialisering« samt »Det nordiske samarbejde som platform for et bredere internationalt samarbejde om forskning og innovation.«

Nordita

Nordita, Nordisk institut for teoretisk fysik, er den eneste af de nordiske forskningsinstitutioner, der endnu ikke er blevet indlejret nationalt efter ministerrådet for uddannelse og forsknings beslutning i 2003 om, at alle nordiske institutioner skulle overgå til nationalt ansvar, samtidig med at Nordisk Ministerråds bevillinger fortsætte om end i reduceret målestok. Både Københavns Universitet, som Nordita i dag er samlokalisert med, og et konsortium i Stockholm har tilbudt at være værtsinstitution for Nordita.

Efter en evaluering og præcisering af de to tilbud har generalsekretæren ført forhandlinger med Stockholmkonsortiet om vilkårene for indlejring her. Imidlertid har forskningsstaben på Nordita afvist at flytte til Stockholm, hvilket har skabt en ny og endnu uafklaret situation.

De videregående uddannelser

Fælles nordiske mastergrader

Inden for uddannelsesområdet blev det i december 2004 besluttet at iværksætte et pilotprojekt om at få etableret en eller flere fælles nordiske mastergrader. Etablering af nordiske mastergrader har som målsætning at styrke Norden som region og bidrage til øget konkurrencedygtighed over for resten af verden og tiltrække dygtige studerende til Norden. Målet er at etablere fælles mastergrader på forsøgsbasis og på områder, hvor Norden har en styrkeposition.

Mobilitetsprogrammet Nordplus er et vigtigt instrument i forsøget på at fremme varige og stabile samarbejdsrelationer mellem de nordiske lande, herunder at understøtte udviklingen af fælles nordiske masterprogrammer gennem fordelingen af Nordplus-midlerne.

Temakonferencen 2005 om højere uddannelse

I forlængelse af det danske formandskabsprogram er der sat fokus på uddannelse i globalt perspektiv. Nordisk Ministerråds temakonference om højere uddannelse under det danske formandskab i 2005 har derfor emnet: »Norden i verden – verden i Norden« med undertitlen »Globaliseringens udfordringer til højere uddannelse«. Konferencen finder sted i november i Odense.

På fem tematiske workshops vil man behandle følgende temaer: Fælles studieprogrammer, Kvalitetssikring af nordisk højere uddannelse internationalt, Handel med højere uddannelse, Internationalisering i landene i Norden og Nordiske højere uddannelsers globale konkurrencedygtighed.

Kommercielt uddannelsesmarked

Som led i de danske bestræbelser for at styrke internationaliseringen af uddannelserne blev universitetsloven ændret i efteråret 2004.

Hensigten er at fremme internationaliseringen af de danske universitetsuddannelser gennem øgede muligheder for international studiemobilitet. De danske studerende får således mulighed for at gennemføre dele af uddannelsen ved et eller flere udenlandske universiteter. Ligesom der kan fastsættes krav om, at dele af en uddannelse skal gennemføres i udlandet.

Endelig kan der tildeles et antal fripladser og stipendier til udenlandske studerende, der ikke kommer fra EU/EØS-lande. For andre studerende fra disse lande skal der opkræves deltagerbetaling.

IT-samarbejdet

IT ministerrådet har vedtaget en ny strategiplan, som lægger rammerne for et Nordisk samarbejde på IT-området for perioden 2005-07. Den nye strategi og handlingsplan gengiver de prioriteter, som fra dansk side ligeledes er fremført i regi af Lissabon-kontaktudvalget og questionnaren vedrørende i2010. De områder som prioriteres, er IT-sikkerhed, benchmarking, interoperabilitet, den almene udbredelse af IT i de nordiske samfund og eDemokrati samt indholdsproduktion.

Ministerrådet for informationsteknologi lægger vægt på at styrke de nordiske synspunkter i internationale fora på IT-området særligt i EU og i Østersørådet. Strategi og handlingsplanen understøtter således bestræbelserne på at koordinere nordiske synspunkter i forbindelse med gennemførelsen af en række internationale IT-projekter, påvirke udformningen af fremtidige forslag indenfor IT-området samt supplere europæiske processer og bidrage til at bringe nordiske synspunkter ind i en større europæisk og international IT-sammenhæng.

Ligeledes med sigte på at understøtte nordiske indflydelse på EU-plan er der igangsat et statistikprojekt med henblik på at dokumentere det nordiske arbejde med udarbejdelse af mere kvalitative indikatorer til måling af IKT's effekter på vækst og konkurrenceevne samt IT-sikkerhed. På dette område er der iværksat et tæt samarbejde med de baltiske lande og Rusland via den nye Northern eDimension Action Plan 2005-2006.

BUDGETTET

Nordisk Ministerråds budget for 2006, der skal vedtages på Nordisk Råds session i Reykjavik, er på i alt 815,893 MDKK i 2005 priser mod 825,893 MDKK i budget 2005. Aktivitetsrammen på 815,893 MDKK bygger på den forudsætning, at 10 MDKK – det igennem flere år benævnte likviditetstræk – ikke længere står til ministerrådets rådighed. I reale priser er der således tale om en reduktion af den hidtidige budgetramme med 10 MDKK.

Da samarbejdsministrene i 2000 besluttede at forøge aktiviteten med 10 MDKK pr. år indtil videre, uden tilsvarende forøgelse af landenes faktiske indbetalinger til Nordisk Ministerråd, var det nødvendigt at supplere ministerrådets budget med en opgørelse over ministerrådets fordringer på landene. Med nedsættelsen af ministerrådets samlede ramme med 10 MDKK fra og med 2006 sker der ikke længere en opbygning af fordringer på landene. Reduktionen i aktivitetsrammen er fordelt pro rata over ministerrådenes budgetrammer.

Herudover er hvert ministerråd blevet pålagt at spare 2% af det tildelte beløb fra 2005 bevillingen til en såkaldt omprioriteringspulje. Dette skyldes samarbejdsministrenes drøftelse den 1. marts 2005 om de langsigtede rammer for Nordisk Ministerråds budget og ministrenes ønske om at skabe mulighed for markante tværgående omprioriteringer. Den samlede omprioriteringspulje udgør 16,318 MDKK, der tilvejebringes gennem en pro rata reduktion af ministerrådenes budgetrammer.

Prioriteringerne i årets budget samt omprioriteringspuljen foretages med udgangspunkt i Nordisk Råds rekommandationer, »Ny Nordisk Dagsorden« samt de prioriteringer som følger af Danmarks

formandskabsprogram.

Der kan næppe herske tvivl om, at den nuværende proces med fastlæggelse af et budget, der strækker over næsten et år, er for langsommeligt. Samtidig afspejler budgettet i for lille en grad de prioriteringer, som vi som politikere ønsker. Det er også et synspunkt som Nordisk Råd har givet udtryk for gentagne gange.

Der skal derfor udarbejdes forslag til en mere dynamisk og politisk relevant budgetteringsproces som led i moderniseringsprocessen, hvilket også vil være til Nordisk Råds fordel.

Budgetteringspraksis og budgetteringsprincipper i Nordisk Ministerråd skal endvidere undergives en nærmere vurdering, herunder skal det overvejes at indføre produktivitetskrav i budgetlægningen overfor sekretariat og institutioner m. m.. Det skal tillige undersøges, hvorvidt national forankring og finansiering af nordiske institutioner, som det allerede er sket på forskningsområdet skaber et mere genuint og hensigtsmæssigt nordisk samarbejde, der vil kunne bruges på andre samarbejdsområder. Der er med beslutningen om at oprette en omprioriteringspulje taget et skridt i retning af at gøre budgettet mere dynamisk.

Det er vigtigt, at vi når frem til et budget, der udtrykker de langsigtede prioriteringer vi har som politikere. Vi skal derfor også passe på, at budgettet ikke bliver et kludetæppe af områder, der er udtryk for øjeblikkets prioriteringer men som mangler det lange perspektiv.

ØKONOMI OG FINANS

Samarbejdet i det foregående år – centrale indsatser og resultater

Drøftelse af udviklingen i nationale og internationale konjunkturer samt konsekvenserne for økonomien i de nordiske lande udgør et centralt, fast punkt på ministerrådet for økonomi og finanspolitik (MR-Finans) dagsordenen. På det seneste møde i maj drøftede Ministerrådet mulige årsager til forskellen i BNP-væksten mellem Norden og euro-området. Fokus blev bl.a. rettet mod betingelser for, at en pæn vækst og høj beskæftigelse kan fortsætte hvis euro-området (og eventuelt andre europæiske lande) oplever en længerevarende periode med lav vækst af konjunkturelle og/eller strukturelle årsager. BNP-væksten i Norden har de seneste fem år generelt været højere sammenholdt med EU-15.

Gensidig orientering om nationale struktur- og skattereformer udgør ligeledes et fast punkt på dagsordenen. I det seneste år har den nordiske kreds af finansministre bl.a. drøftet ændringer i nationale regler for alkoholbeskatning samt introduktionen af ankomstsalg af toldfrie varer i norske lufthavne.

Formulering og varetagelse af fællesnordiske interesser på EU-plan er en vigtig del af ministerrådets virksomhed. I det forløbne år har bl.a. EU-aftalen om styrkelse, klargøring og bedre implementering af Stabilitets- og Vækstpagten været drøftet. Det samme gælder EU-reglerne for grænseoverskridende finansielle institutter: I det tilfælde hvor et selskab er hjemmehørende i ét EU-land, og driver virksomhed gennem filialer i andre EU-lande, vil selskabet alene være underlagt tilsyn fra hjemlandet. Danmark har på den baggrund ønsket at drøfte udfordringerne ved tilsynsopgaven. Spørgsmålet blev dagsordensfastsat på ministerrådet i maj og ventes, afhængigt af udviklingen på EU-plan, atter at komme på dagsordenen i oktober. Danmark arbejder for, at drøftelserne kan resultere i et styrket myndighedssamarbejde i Norden.

Fjernelse af grænsebarrierer for borgere og erhvervsliv prioriteres fortsat. På møderne i november 2004 og i maj d.å. vedtog ministerrådet for økonomisk- og finanspolitik bl.a. initiativer for at sikre fremdrift i arbejdet med fjernelse af skatterelaterede grænsebarrierer. En statusrapport vil foreligge forud for ministerrådets møde i oktober. Det pågående arbejde med revision af den nordiske dobbeltbeskatningsaftale ventes at fortsætte i 2006. Den Nordiske Skatteportal og det Nordiske

Virtuelle Skattekontor blev lanceret i forbindelse med ministerrådet i maj. Skatteportalen indeholder information om skatteforholdene i Norden samt links til de nationale skattedepartementers hjemmesider. Desuden er der mulighed for, via hjemmesiden, at sende spørgsmål til det Nordiske Virtuelle Skattekontor. Internettjenesterne styrker informationsindsatsen på skatteområdet, idet borgerne (fx grænsependlere eller pensionister bosat i et andet nordisk land end hjemlandet) nu har let adgang til information på deres eget sprog om skatteforhold i de nordiske lande.

EU-udvidelsen i maj 2004 bevirker, at samarbejdet mellem Norden og de øvrige Østersøstater udgør en stadig vigtigere del af det internationale økonomiske samarbejde. Danmark var den 19. maj 2005 vært for den 10. Nordisk-Baltiske Finansministerkonference med deltagelse af Estland, Letland, Litauen, Polen, Tyskland og de nordiske lande. Finansministrene drøftede bl.a. status for Polens økonomi og strategier for fremtidige reformer, de foreløbige resultater af et fælles forskningsprojekt om økonomisk vækst i Østersøregionen samt globalisering og regional integration.

Danske mærkesager i det fortsatte nordiske regeringssamarbejde

Danmark vil fortsat arbejde for, at det nordiske samarbejde bliver stadig mere effektivt og vedkommende – ikke mindst for borgerne. Den fællesnordiske dialog om den økonomisk-politiske situation i Norden forventes derfor også at være på dagsordenen i dette efterår. Det samme gælder relevante EU/EØS-spørgsmål, skattespørgsmål, finansielle emner og grænsehindre inden for ministerrådet for økonomi- og finanspolitikens ressort.

De nordiske regeringer konfronteres i stigende grad af spørgsmål om, hvordan den fremtidige økonomiske vækst og beskæftigelse kan sikres for at opretholde og udvikle de nordiske velfærdssamfund. Ofte udpeges forskning og udvikling som én af de vigtigste vækstdrivere i de nordiske økonomier. Imidlertid synes der kun at være begrænset viden om, hvordan rammevilkårene for den private sektors forskning og prioriteringen af den offentlige forskning sikrer effektivitet og kvalitet. For at stimulere drøftelser på nordisk plan, har Danmark igangsat et forskningsprojekt til belysning af spørgsmålet. Projektet ventes afrapporteret forud for ministerrådet i oktober, hvor der eventuelt tages stilling til en ny projektfase. I efteråret afholdes et nordisk seminar om emnet.

Endelig kan nævnes, at Finansministeriet følger det effektiviseringsarbejde der for indeværende pågår i regi af ministerrådet for samarbejdsministrene. Henset til den endelige afrapportering, vil Finansministeriet eventuelt forud for ministerrådet for økonomi- og finanspolitik i oktober, fremsætte forslag til opfølgende initiativer på det økonomiske og finanspolitiske område.

DET UFORMELLE NORDISKE SAMARBEJDE

Foruden det formelle nordiske samarbejde, som finder sted inden for rammerne af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, findes der også et uformelt nordisk samarbejde på det udenrigspolitiske, forsvarspolitiske, bistandspolitiske og udenrigshandelspolitiske område og med deltagelse af de pågældende ressortministre. Der afholdes tillige regelmæssige møder mellem de nordiske statsministre, som udgangspunkt to gange om året. Endvidere afholdes der koordinationsmøder mellem de nordiske EU-landes statsministre forud for møderne i Det Europæiske Råd.

Udlændingeområdet er et eksempel på det uformelle samarbejde. Det nordiske samarbejde om udlændingepolitik er et uformelt samarbejde, der finder sted i den Nordiske Samrådsgruppe på Højt Niveau for Flygtningespørgsmål (NSHF) og i arbejdsgrupper under Nordisk Ministerråd, der er fora for erfarings- og informationsudveksling på aktuelle emner inden for udlændingeområdet.

Finland var vært for ministermødet i juni i NSHF-regi. På mødet drøftedes udsendelse af afviste asylansøgere til Kosovo, integration, Dublin-samarbejdet og endelig det finske

formandskabsprogram for EU's ministerråd i 2006.

På mødet blev der blandt andet opnået enighed om at nedsætte en arbejdsgruppe, der vil få til opgave at drøfte mulige løsninger på problematikken om udsendelse af afviste asylansøgere til Kosovo. Foruden de nordiske lande vil også UNHCR, UNMIK og IOM deltage i denne arbejdsgruppe.

Fra dansk side lægges vægt på, at der samarbejdes på områder, hvor det vil være muligt at opnå konkrete løsninger på fælles udfordringer. De nordiske lande er eksempelvis blevet enige om, at man vil indlede et praktisk samarbejde i forbindelse med implementeringen af visuminformationssystemet (VIS) i de nordiske lande.

Sverige overtager formandskabet for NSHF i 2006, og det forventes, at Sverige vil afholde et ministermøde i efteråret 2006.

De nordiske udenrigsministre mødtes i København den 14. marts 2005 og drøftede bl.a. naturkatastrofen i Asien og nordisk samarbejde vedrørende krise- og katastrofehandtering:

Der var enighed om, at nordisk koordination og samarbejde i forbindelse med krise- og katastrofehandtering er af stor betydning for en vellykket indsats. Det blev derfor besluttet at påbegynde undersøgelser af muligheden for at videreudvikle det nordiske samarbejde mht. krisehjælp til nordiske borgere samt bistand til ramte områder. Spørgsmålet var også på dagsordenen, da de nordiske (og baltiske) udenrigsministre mødtes på Bornholm i den 26. august 2005. Her kom man frem til at styrke det nordiske samarbejde om kriseberedskab. Målet er at give de nordiske ambassader og hovedstæder et sæt af redskaber, der kan effektivisere bistanden til de nordiske borgere i en krisesituation.

De nordiske udviklingsministre mødtes i København den 25. august 2005, hvor ministrene drøftede flere emner af fælles interesse. Det centrale emne blev de fælles nordiske forberedelser til FN-Topmødet i september 2005, hvor stats- og regeringschefer fra hele verden mødes i New York for at gøre status for gennemførelsen af 2015 Målene. Der var under mødet enighed om, at man fortsat fra nordisk hold skulle gøre en aktiv fælles indsats for at bringe processen yderligere fremad. De nordiske lande havde gennem foråret og sommeren haft et tæt samarbejde om at fremme nordiske synspunkter i den kommende erklæring. Dette gjaldt ikke mindst på områder som udviklingsfinansiering, miljø samt seksuel reproduktiv sundhed og rettigheder. I forbindelse med det nordiske møde udsendte ministrene også et fælles kommuniké vedrørende inddragelsen af handicap-aspekter i udviklingsbistanden og den fælles nordiske indsats herfor.

AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

Det danske formandskab har allerede nået mange synlige resultater i det nordiske samarbejde i 2005. Et gennemgående tema for formandskabet har været fornyelse af det nordiske samarbejde, der omfatter fire forskellige processer: moderniseringsarbejdet i forhold til Nordisk Ministerråds strukturer, strukturgenngang på kulturområdet, et nyt arktisk samarbejdsprogram samt et nyt Ruslandsprogram. Når vi mødes på sessionen i Reykjavik i oktober, vil Nordisk Ministerråd således kunne fremlægge ministerrådsforslag, der betyder en reform af det nordiske samarbejde på de nævnte områder. Hertil kommer, at vi tager et skridt i retning af et budget, der så vidt muligt tilgodeser ønsket om dynamisk budgetlægning efter formål og politiske prioriteringer. Der vil blive foretaget en revurdering af budgetprocessen og af budgetteringsprincipper for Nordisk Ministerråd før forberedelse af budgettet for 2007 men allerede i budgetforslaget for 2006 er indeholdt en omprioriteringspulje, der vil skabe mulighed for tværsektorielle omprioriteringer baseret på målsætningerne i »Ny nordisk Dagsorden« og Nordisk Råds rekommandationer.

Denne fornyelse af det nordiske samarbejde har været vigtig for regeringen. Som jeg nævnte indledningsvist bør vi netop være indstillet på løbende at tilpasse det nordiske samarbejde til de

forandringer, som sker omkring os. Det er vigtigt hele tiden at sikre, at det nordiske samarbejde følger med tiden. Samarbejdet bør være dynamisk, fremadrettet og løbende tilpasse sig omgivelsernes forandringer samtidig med, at det har historien med i bagagen.

Det er samtidig vigtigt at understrege, at arbejdet med et formandskabs prioriteringer ikke ophører ved udgangen af formandskabsåret. Der er derimod tale om langsigtede satsninger, som oftest løber over en årrække. Jeg håber derfor, at vi vil kunne udnytte det positivt, at Danmark overtager formandskabet for Nordisk Råd i 2006. Herved vil Danmark have en god mulighed for at præge det nordiske samarbejde på en positiv måde i de kommende år.

Hermed slutter redegørelsen.
